

Organizarea breslelor și a asociațiilor profesionale

Principiile de organizare și funcționare a bres-
lelor prevăzute în proiectul de lege depus la
Cameră

În continuarea operei legislative de organi-
zare a Statului pe bazele stabilite de noua con-
stituție s'a depus de birourile adunării deputa-
ților proiectul de lege pentru organizarea breslelor
și a asociațiilor profesionale.

Prin această lege, diferitele categorii sociale
productive sunt încadrate în organizații con-
stituite după un criteriu profesional.

BREASLA, ORGANIZAȚIE DE BAZA

În ce privește structura arhitectonică a
acestei organizații profesionale, organismul sim-
plu de la care se pleacă este breasla. În concep-
țiunea d-lui ministru Ralea, autorul legii „bres-
lele românești pe care le creiem acumă au un ca-
racter mixt, între noțiunea de sindicat, așa
cum e ea concepută în Apus și o serie întreagă
de tradiții care sunt utile și care au fost luate
din trecutul nostru românesc vechi, din bres-
lele care au durat până la 1875”.

UNIUNILE DE BRESLE

Deasupra breslei, în ordinea verticală, vine
un al doilea etaj, pe care îl ocupă Uniunile. Este
de ajuns ca în două ținuturi, două bresle să se
formeze, pentru ca ele să poată forma în Capi-
tala Țării o Uniune.

Aceste Uniuni au, pe lângă caracterul lor
de a grupa toate interesele ținutului într'un sin-
gur mănunchiu, și caracterul de colegiu, de corp,
ele putând califica din punct de vedere profe-
sional.

Toate corpurile care au avut legi speciale,
care le-au recunoscut, rămân ca atare și se in-
terzice creațiunea de noi uniuni în acest do-
meniu pentru că corpul avocaților, corpul me-
dicilor, al farmacistilor, etc. rămân mai departe
schimbându-li-se doar numele, din corpuri, în
uniuni.

CONSILIUL NATIONAL AL BRESLELOR

Deasupra Uniunilor, al treilea etaj și vâr-
ful piramidei îl formează consiliul național al
breslelor, care este un organism jumătate ad-
itiv, organism care este prezidat de primul mi-
nistru. Din el fac parte ministrul Muncii, mini-
strul economiei, al agriculturii, al comunicațiilor,
al educației naționale, delegații ai Uniunii Came-
relor profesionale, reprezentanți ai industriei și
comerțului, ai salariaților, ai intelectualilor și
specialiști în legislația socială.

El se reunește de patru ori pe an, coordo-
nează diferitele interese ale politicii sociale ge-
nerale, dă directive și aplanează conflictele, a-
colo unde se ivesc.

CAMERELE PROFESIONALE

Pentru a se putea face legătura între di-
ferite bresle, a se coordona activitatea lor și a
se putea rezolva diferite probleme în care ne-
cesarmente vor exista divergențe de interese în-
tre diferite bresle, ca de ex. aplicarea legii re-
paosului duminical, etc., se creează camere pro-
fesionale.

În fiecare ținut se creează însă o Cameră
profesională care va avea cinci secțiuni: o sec-
țiune industrială, o secțiune comercială, o sec-
țiune de muncă, o secțiune agricolă și o sec-
țiune intelectuală.

Az új céhtörvény-tervezet intézkedései

Rendelkezések a céhek elismeréséről, a céhek nemzeti tanácsának felállításáról és a szakkamarák létesítéséről

Az országgyűlés tagjai között tanulmányo-
zás céljából kiosztották az új céhtörvény terve-
zetét, ami az ősz folyamán kerül letárgyalásra
a képviselőház előtt. A törvénytervezet a céhek
elismeréséről, a nemzeti céhtanács, valamint a
szakkamarák megszervezéséről intézkedik. A
törvénytervezet indokolása, amelyet Calinescu
Armand miniszterelnök, Ralea Mihai munka-
ügyi, Bujoiu nemzetgazdasági és Corneteanu
földművelésügyi miniszter írtak alá, nagy voná-
sokban ismerteti a múltbeli szakmai szervezetek
megalakulását, működését és megindokolja,
hogy miért akarják életrehívni ezt a törvényt.
Ismerteti az 1938. október 12-i céhtörvény létre-
hozásának okait, majd az új törvény megalko-
tását azzal indokolják, hogy az előbbi céhtörvény
csak a munkásokra, a kereskedelmi alkalmazot-
takra és kisiparosokra vonatkozott és így ki-
maradtak a rendezésből a különböző főnök-egye-

sületek, a nagybirtokosok és földművesek egye-
sületei, valamint a szellemi foglalkozást űzők.
Ezekre a foglalkozási ágakra vonatkozólag
ugyancsak szükségessé vált egységes rezsim lét-
rehozása és ezért az új szakmai egyesülés jo-
gát a következőkben szabályozták:

AZ ÚJ SZAKMAI EGYESÜLETEK

1. A szakmai céh egysége, ami kizárja a
jövőre vonatkozólag az egyes céhek létesítését, a
mit az azelőtti törvény megengedett.

2. Egy tartomány területén minden foglal-
kozási ágból csak egy céh működhet. Miután
azonban a tartomány területén a tagok külön-
böző centrumokban laknak, ezért a céhnek joga
van helyi tagozatokat létesíteni képviselői jog-
gal, úgyhogy ezek megbízást kapnak azonnali
közbelépésre, minden helyi vitában, ha szük-
ség van a szakmai érdekek megvédésére.

A jogi személyiség elismerése

3. Hogy a jelen törvény előírásai szerint egy
céh elnyerje jogi személyiségét, a következő fel-
tételnek kell megfelelnie:

a) Az alkalmazottak és kisiparosok céhei
a tartomány ugyanazon foglalkozási alkalm-
zottaiknak, vagy kisiparosainak legalább egy
tizedét kell magukban foglalják anélkül, hogy
ebbe bele lenne számítva legalább 30 ala-
pítótag.

b) A főnöki céhek, kereskedők, gyárosok,

nagybirtokosok és földművesek, valamint az in-
tellektuális foglalkozásúak céhei legalább 30
személyből kell álljanak. Abban az esetben, ha
a tartomány területén nem sikerülne valamely
foglalkozási ágban a minimális taglétszámot ós-
szeközni, az érdekelteknek joga van csatlakozni
egy olyan céhhez, amely a legnagyobb hasonlós-
ágot mutatja az ő szakmájukkal és ennek a céh-
nek keretében önálló alosztályt létesíthetnek.

Aceste camere vor trăi dintr'un buget care
va însemna un plus aditional din bugetul ca-
merelor județene.

Fiecare din secțiunile camerelor profesio-
nale va rămâne de resortul și sub controlul mi-
nisterei respective: comerțului la Economie mun-
ca la Muncă, intelectualii de Educația Națională,
etc. Deasemeni camerele județene rămân de
de competență directă a ministerelor respective
și sub controlul lor, toate relațiile lor rămânând
așa cum sunt prevăzute în legile speciale de
până acum.

UNIUNEA CAMERELOR PROFESIONALE

Deasupra Camerelor profesionale stă Uni-
unea Camerelor profesionale în București, una
singură care coordonează toate aceste eforturi
la un loc și trimite delegații în comitetul național
al breslelor, și stabilește legătura permanentă
cu organismele de mai sus.

PRINCIPIUL LIBEREI ASOCIERII

În ce privește funcționarea tuturor acestor
organisme, proiectul de lege consacră principiul
constatațional al libertății de asociere. Nu se
institue obligativitatea înscrierii în breaslă.

În schimb, dacă vor putea exista mai mul-
te asociații profesionale similare, numai o sin-
gură asociație pe ținut va avea personalitate
juridică, cu toate avantajele ce i le conferă
această recunoaștere.

PRINCIPIUL CONCENTRĂRII SINDICALE

Al doilea principiu de funcționare care se
găsește la baza actualei legi, este ideea concen-
trării sindicale.

Numai acele bresle pot căpăta personalita-
te juridică care au o zecime din totalitatea
membrilor înscriși în momentul construirii în
bresle.

Aceasta pentru lucrători.

Pentru patroni, comercianți și industriași,
fiindcă nu există un număr așa de mare, —
într-o serie de ținuturi nici nu există vreunul
— s'a pus un număr minimum de 30 de mem-
bri, care este necesar pentru a putea cere con-
stituirea în breslă.

UNITATEA BRESLEI

Un alt principiu consistă în faptul că bres-
la, cum astfel este organizată acum, este uni-
tară. Nu este mixtă. Ea se compune ori din
salariați ori din patroni.

DEPENDENȚA DE EXECUTIV

În fine un ultim principiu al legii actuale
este dependența de executiv.

Până acum activitatea asociativă a bres-
lelor se putea constitui și cere personalitate ju-
ridică prin justiție.

De acum înainte această recunoaștere se fa-
ce prin decret regal, la cererea ministrului res-
pectiv.

La constituirea oricărei bresle, avizul mi-
nisterei respective este obligator pentru că fie-
care minister să-și poată controla breslele în ra-
port cu sfera lui de activitate.

Puterea executivă se va putea amesteca
în corpul comitetelor.

Aceste sunt, în rezumat, principiile de or-
ganizare și activitate ale numerelor organisme pro-
fesionale create de proiectul de lege al breslelor.

Működési alapelvek

II. A céhek a szakmai érdekek megvédésén kívül a tagok szakmai, morális és hazafias nevelésével foglalkoznak.

III. A céhek vezetőinek biztosítékot kell adni arravalóságukról, morális életükről és hazafiaságukról.

IV. A törvényesen elkészített cég képviseli a szakmát.

V. A tényleges szakmai egyesületek a céhekkel együttműködhetnek, azonban a közjognak alá vannak vetve.

A jogiszemélyek elismerése, annak minden konzekvenciájával, az új törvény szelleme szerint, kizárólagosan a munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozik, aki e célból kikéri egy technikai bizottság véleményét. Az elismerés királyi rendelet útján történik. A jogiszemélyiség elnyerésével a cég jogalannyá válik, kizárólagos jellegű előjogokat nyer, amelyeket más egyesületnek nem lehet megadni. Ezek az előjogok az összes céhek számára közősek lehetnek, azonban minden foglalkozási ágban különlegesek is lehetnek.

A közös jogokat képezi az a jog, hogy a céhek az igazságszolgáltatás előtt úgy saját, mint tagjaik nevében megjelenhetnek, szindikális akciókat gyakorolhatnak a szakmai érdekek védelmében, delegátusokat jelölhetnek ki a köz- és magánjog összes szerveihez, amelyeknél az illető szakma képviselőtét kéri.

A különböző szakmai céhek különleges jogai a következőkből állanak:

KÜLÖNLEGES JOGOK

a) A munkás és magántisztviselőcéheknek kizárólagos joguk van kollektív munkaszerződéseket kötni, képviselőket küldeni a békéltető és döntő bizottságokba, kollektív munkakonfliktus esetén elkísérhetik a munkaügyi minisztérium inspekción szerveit azokra az inspekciókra, amelyek a szociális törvények betartása céljából történnek.

b) A kisiparos-céheknek kizárólagos jogot ad a törvény a kisiparos minőség megállapítására és ennek igazolására, kapcsolatban a végzett munka kifizetését biztosító törvény 3. szakaszával. Mint a tagok megbízottja, résztvehet az állam, a megyék, a községek, valamint bármilyen más közintézmény árlejtésein, ahol ugyanolyan elbánásban részesítendő a céhek, mint a szövetkezetek.

c) A kereskedők és gyárosok céheinek ugyanazt a kedvezményes pénzügyi és vám-elbánást biztosítja, amelyeket a szövetkezetek élveznek minden olyan műveletnél, amikor tagjaik számára megszerzik a szükséges javakat foglalkozásához; képviselőket delegálhatnak az összes köz- és magánjogi szervekhez, ahol megkívánják a szakma képviselőtét.

d) A földműves-céhek részesülnek minden előnyökben, amelyeket az állam nyújt a földművelés megjavítása céljából. Így válogatott vetőmagvak szétosztása, fajállatok beszerzésénél való támogatás, könnyítések bel- és külföldi gépeszerzéseknél, CFR-kedvezmény a tagok által eladott termények szállításánál, részvétel a Credit Functionar Rural, Credit Ipotecar Agricol, vagy más, a földművelésügyi minisztérium által autorizált hitelegyesületek kölcsönfolyósításánál a tagok részére, valamint a szükséges garanciák megállapításánál.

e) Az intellektuális foglalkozású céheknek a tagok támogatása munkatermékeik elhelyezésénél (gazdasági és szociális jellegű intézmények alapítása), annak megteremtése, hogy kizárólagos módon igénybe vehessék azt a segítséget, a mit különleges törvények útján az állam, a megye, község, vagy más hatóság ad betegség, rokkantság, vagy öregség esetén. Ez az utolsó rendelkezés az írók nyugdíjgyűjtésének megállapításáról szóló törvény elveinek általánosítását jelenti.

Az indoklás szerint, ezen szindikális előjogoknak megadása kizárólagos formában a leglogikusabb módon összhangban van az új szakma-irányítással, miután a céhek a jövőben e szakmák jogos képviselői lesznek. Az indoklás felemlíti, hogy miután megállapították a céhek alakulásának feltételeit, milyen körülmények között lehet felosztani a céheket. Ezzel még nem fejeződött be a szakmai szervezetek rendezése,

miután még a különböző szakmai egyesületeket szakmánként egy megfelelő egységbe kell beszervezni, hogy biztosítsák a szervezeti erőt minden szakmában. Ez az egyesületi újracsoportosítás vertikális szervezési formában történik meg.

SAK-KAMARAK

Tekintetbe véve, hogy az egyesületek megalkotásának célja az ugyanazon szakmai csoportokba tartozó tagok összetartásának a realizálása, mindazon szabadfoglalkozású ágakban, amelyeknél a szakma különböző testületek, kollegiumok, vagy egyesületek által van képviselve, szükségesnek látszik más egyesületek együttműködése, miután ezek akadályozzák azt a célt, amelyet az új szabályozás útján akarnak elérni, hogy összpontosítsák az összes gazdasági és társadalmi tényezőket egységes szervezetben a leg-töményebb csoportosításban. E a horizontális szervezet, amely az összes erőket összefogja, a szak-kamara lesz, amely az összes termelő tényezőket összefogása révén jött létre és együttműködést létesít a céhek, a kereskedelmi és ipar-kamarák, a munkakamarák és mezőgazdasági kamarák között.

Minden tartomány területén egy ilyen szak-kamara fog működni és ezekben a szak-kamarákban az intellektuális elemek is elhelyezést nyernek.

A céhekről általában

A céhek megalakítása és annak céljai:

1. szakasz. A céhek foglalkozási köre a tanulmány, a szakmai érdekek fejlesztése és védelme anélkül, hogy résztvennének a haszon elosztásában. A szakmai érdekek természetük által korlátozva vannak ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, technikai, gazdasági, kulturális és szociális rendjük szerint. A szakmai érdekek megvédésén kívül a céhek tagjai szakmai morális és hazafias (patriotica) nevelésével foglalkoznak.

A céhek működésüket nemzeti alapon fejtik ki, figyelembe véve a nemzet magasabb érdekeit. Azok nem lehetnek nemzetközi jellegű szervezetek affilálói a nem képviselhetik magukat nemzetközi kongresszusokon, vagy manifesztációkon, azoknak a minisztereknek határozott engedélye nélkül, akiktől függenek.

2. szakasz. Elismerik az összes fizikai, vagy erkölcsi személyek azon jogát — akik ugyanazon foglalkozást űznek és akik, vagy amelyek az alább felsorolt kategóriákban vannak, — hogy szabad módon céhekbe tömörüljenek az alábbi törvényes rendelkezések betartásával:

A) Munkás:

a) Munkások:

b) Magántisztviselők:

c) Kézműiparosok.

A jogi személyiség elismeréséről szóló rendelkezések

6. szakasz. A céhek jogi személyiségének elismerése királyi rendelettel (Decret Regal) történik a munkaügyi miniszter előterjesztésére, aki ezen célból tekintetbe veszi egy bizottság véleményét, amely a következőkből alakult:

a) A legfőbb semmitőszék egyik tanácsosa, akit a semmitőszék főnöke jelölt ki erre a célra aki a bizottság elnöke lesz.

b) A munkaügyi minisztérium jogügyi osztályának főnöke.

c) A nemzetgazdasági miniszter, a földművelésügyi miniszter, a munkaügyi miniszter, a nemzetoktatásügyi miniszter és a közlekedésügyi miniszter egy-egy megbízottja.

A bizottságot kiegészítik a szak-kamarák szövetségének egy kiküldöttjével, aki iparos, kereskedő, földművelő, alkalmazott, vagy intellektuális foglalkozású személy szerint, hogy melyik szakmához tartozik az a cég, amelynek elismeréséről kell véleményt adni. Ezen bizottság tagjainak kinevezése királyi rendelettel történik a miniszterelnök előterjesztése alapján. A tagok megbízatása hat évre szól.

6. szakasz: A céhek egységesek. Vegyes céhek nem lehet alapítani.

7. szakasz. A jelenlegi törvény szerint minden elismert céhek területiális területet tartomány.

Ugyanazon tartomány területén minden szakmában csak egyetlen céhek lehet elismerni a jogi személyiségét. A céhek lehetnek tagozatai a tar-

A szak-kamarák és a szak-kamarák egyesülete révén az összes foglalkozási ágaknak meg lesz a maguk kijelölt helye és így a termelés összes elemei: tőke, munka és technika, amelyek ez előtt az államon kívül működtek, megtalálják az államon belül való elhelyezését. Ez azonban nem jelenti — írja az indoklás — a gazdasági és társadalmi élet alárendelését az állam mindenhatóságának.

A CÉHEK NEMZETI TANÁCSA

A miniszterelnökség mellett fog működni a céhek nemzeti tanácsa, amelynek tagja lesz a miniszterelnök, a munkaügyi miniszter, a nemzetgazdasági miniszter, a nemzetoktatásügyi miniszter, a földművelésügyi miniszter, a szakkamarák szövetségének elnöke, az ipar, kereskedelem, az alkalmazottak, a mezőgazdák és az intellektuális foglalkozások egy-egy képviselője, a szociális törvénykezés, valamint a szakmai szervezés három szakértője. Ez a bizottsági összetétel és az a küldetés, amelyet es a bizottság hivatva van betölteni, biztosítékát képezi annak — írja az indoklás —, hogy az a mű, amelynek alapját vetettük meg a nemzeti erő egységesítésének szolidaritásával, megy így teljesedésbe és társadalmi előrehaladást és új etika uralomra lépését jelenti a nemzet társadalmi életében.

Fentebb ismertettük a céhek elismeréséről, a nemzeti céhtanács létesítéséről és a szakkamarák szervezéséről szóló törvény tervezetének indoklását részét. Az alábbiakban megkezdjük a rendkívül fontos törvény tervezetének teljes ismertetését.

B) Földműves:

a) Nagyirtokosok. (Mare agricultura.)

b) Kisgazdák. (Mica agricultura.)

C) Ipar:

a) Nagyipar;

b) Kisipar.

D) Kereskedelem:

a) Nagykereskedelem;

b) Kiskereskedelem.

E) Intellektuális foglalkozások.

A fenti kategóriák elhatárolását minisztertanácsai napló útján eszközlik a szak-kamarák szövetségének és irányban adott véleménye után.

Ami a földművelést illeti az a) kategória az 50 hektárig terjedő földbirtokkal rendelkezőket foglalja magában, a b) kategória pedig az 50 hektáron felüli birtokosokat.

Senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy részt vegyen valamelyik céhekben, vagy hogy felhagyjon a cég tagságával akarata ellenére.

3. szakasz. Ez a jog hasonlóképpen kiterjed az állam, a tartományok, a községek, az autonóm intézmények, valamint a más közszolgálatok összes fizetett munkásaira. (Lucratorilor salariatii).

4. szakasz. A közhivatalnokok szakmai egyesületének joga a közhivatalnokok szervezeti törvényében van meghatározva.

tomány fontosabb központjaiban. Ezek a tagozatok gyakorolhatják mindazon képviselői és általános jogokat, amelyeket jelen törvény megad a céheknek, ha a céhtől erre meghatalmazásuk van.

8. szakasz. Hogy a jogiszemélyiséget elnyerje a cég, a következő feltételeknek kell megfeleljen:

I. a) Az alkalmazottak (Salariatii) céhei önkéntes csatlakozás folytán magukba kell foglalják a kerületben foglalkoztatott ugyanazon szakmából való alkalmazottaknak legalább egytized részét;

b) A kézműipari céhek (Meserias) magukba kell foglalják önkéntes csatlakozás révén a kerületben lévő szakmabeli kézművesek legalább egytizedét, azonban a munkás, magántisztviselő, vagy kézműiparos céhek alapító tagjainak a száma semmiesetre sem lehet kevesebb, mint 30.

c) A kereskedő és iparos főnökcéhek, valamint a nagyirtokosok, kisgazdák és intellektuális foglalkozású céhei legalább 30 személyt kell magukban foglaljanak, akik önkéntes módon állottak össze.

Abban az esetben, ha az illető kerületben bizonyos foglalkozási ágban nincs meg a törvény által megkívánt számú egyén, mindazok, akik ilyen kategóriákhoz tartoznak, egy olyan céhhez csatlakozhatnak, amely szakmájukkal a legnagyobb hasonlóságot mutatja fel, vagy a szomszédos tartomány szakmabeli céhéhez. Ezek külön csoportokat alkothatnak, amelyek minden esetben alá vannak vetve a cég autoritásának.

II. A céhek vezetői román állampolgárok kell legyenek, akik polgári és politikai jogaikkal teljes mértékben rendelkeznek, köztisztviseltek kell álljanak (Onorabilitate), megfelelő képességeik kell legyenek (Capacitate) és nemzeti érzületűek kell legyenek (Sentimente nationale), ami biztosítékát kell képezze a cég irányításának és működése fejlődésének.

9. szakasz. A vezetők, vagy az alapító tagok egy megbízottja, akit az alapító okmányban is fel kell tüntetni, kell kérjen, vagy kérje a munkaügyi minisztertől a cég jogiszemélyiségének elismerését.

A kérelemhez mellékelni kell:

a) Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvének és az alapszabályoknak eredeti példányát és két másolatot.

b) A vezetőség névsorát, minden egyes tagnál feltüntetve állampolgárságát, lakáscímét és foglalkozását.

c) Az alapító tagok névsorát feltüntetve címüket, foglalkozásukat és állampolgárságukat.

Mindazok, vagy az a személy, akik a cég jogiszemélyiségének elismerését kérik, vagy kéri, felelősséggel tartoznak a törvény 62. szakasza értelmében a betérített ügyiratokban foglaltak valóságát.

10. szakasz. A munkaügyi miniszter a kérelmet átvétele után az 5. szakaszban felsorolt bizottsághoz küldi véleményezés végett. A bizottság hajtja végre az előzetes vizsgálatot és a felvilágosítások megadására kérheti fel az alapító tagokat, vagy megbízottjukat. A bizottság köteles kikérni azon miniszterek véleményét, akiknek részvételére tartozik az alakuló cég működése.

A bizottság az alapszabályok módosítását és az alapító okmány módosítását kérheti abban az esetben, ha ezek nem felelnek meg a törvény rendelkezéseinek.

A bizottság nemcsak arról ad véleményt, hogy a cég megfelel a jelen törvény által kért feltételeknek, hanem arról is véleményt mond, hogy az alakulóban levő cég jogiszemélyiségének elismerése szükséges és oportunos-e politikai, társadalmi, vagy szociális tekintetben.

11. szakasz. A királyi rendelet, amellyel a cég jogügyi személyiségét elismerik, a Hivatalos Lapban kell megjelennie az alapító okmánnyal és az alapszabályokkal egyetemben.

A jogiszemélyiség törvényességét attól kezdve számítják, amikor bejegyezték a céhek a a szövetségek könyvébe. (Folytatjuk).

Fürdőruha

női gyapjú, a legdivatosabb, ár 185 lejtől! Fürdőnadrág! Selyem női blúz, selyem és flór férfi ingek, divatszinekből a legolcsóbban

Bogyónál,

Arad, Str. Eminescu 1. Corso mozi mellett.

KOMPROMITTALÓ ILLATSZER.

Krix és Krax bemennek a borbélyhoz. Először Krixet borotválja meg a borbély és mikor kész van, kölnivízzel bespricceli.

Azután Krax kerül sorra és a borbély, miután megborotválta, megkérdezi tőle:

— Bespriccelhetem egy kis kölnivízzel?

— Ne tegye — mondja Krax, — a feleségem még azt hiszi majd otthon, hogy valami büntanyán voltam.

— Látod, én nyugodt vagyok — mondja erre Krix, — az én feleségemnek fogalma sincs, hogy egy olyan büntanyán milyen szag van.

MUNKASROKKANTSÁGI BIZOTTSÁGOK

A munkaügyi minisztérium tizenegy bizottságot nevezett ki a munkások rokkantsági megállapítására. Ezek a bizottságok a betegségyező kerületi igazgatóságai mellett fognak működni. Erdélyben a következő helyeken lesz rokkantsági bizottság: Brassó, Gyulafehérvár, Kolozsvár és Temesvár.

ÚJ TÁNC.

Az előkelő bárban egyik aranyifjú nagyon feltűnően táncol.

Valaki megkérde a szomszédjától:

— Miféle tánc ez?

— Hogy mi — hangzik a válasz — ez a jam-pec walk.

A kisiparosok repülő forgalmi adója

Kiknek és milyen munkálatok után kell fizetniük az 1%-os repülő forgalmi adót?

Legutóbbi számunkban csak röviden emlékezhetünk meg arról, hogy egyes hatóságok a kisiparosoktól a feldolgozási munkálatok után 1 százalékos repülő forgalmi adót követelnek. Ez a követelés megjelölészerűen jött és sokan még ma sincsenek tisztában azzal, hogy milyen alapon és mit követelnek tőlük. Ez teljesen érthető is. Az a szakasz, amelyre az illetékes hatóságok a követelésükkel kapcsolatban hivatkoznak, az 1838. október 18-án életbelépett repülőbéllyegtörvény egyik elrejtett fejezetében szerepel, amely fejezet tulajdonképpen az illaszerekről és luxus toalettcikkekről szól.

Ebben a fejezetben, mint új bekezdést fűzte hozzá az eddigi rendelkezésekhez az említett törvény és pedig a következőképpen:

A forgalmi adótörvényhez mellékelte A. és B. táblázatban felsorolt anyagok feldolgozása a konfekció után, amennyiben ezekért az anyagokért a repülőbéllyeg törvényben előírt taxákat már megfizették, csak 1 százalékos taxát lehet kivetni a konfekcionálás fejében.

A forgalmi adótörvény 9. szakaszában előírt mentességeket a Nemzeti Repülőalpra vonatkozóan nem engedélyezik:

A Hivatalos Lap említett száma a módosításokon kívül, a lap egy másik helyén leközli az egész törvényt az összes módosításokkal együtt és ebben az újabb kiadásban tulajdonképpen egészen új szabály is szerepel. Ez a szabály így szól:

A 4 százalékos repülőbéllyeg taxa alá esnek a forgalmi adótörvényhez mellékelte A. táblázatban felsorolt összes árúk és 3 százalékos repülőbéllyeg illeték alá esnek a B. táblázatban felsorolt termékek és árúk.

A legutóbb 1939. június 5-én bekövetkezett módosítások mindezeket a változásokat érintetlenül hagyták, sőt a Hivatalos Lap 1939. június 20-iki számában újból megjelent a teljes repülőbéllyegtörvény és ez is fenntartotta mindezeket a rendelkezéseket.

A helyzet tehát a következő:

A hatósági közegek magyarázata szerint 4 százalékos repülőbéllyeg taxát kell fizetni az A. táblázatban felsorolt összes termékek és árúk után és 3 százalékos taxát a B. táblázatban felsorolt termékek és árúk után. Ezek a fényüzési adó alá eső árúk. Ezt a taxát a fényüzési adóval egyszerre kell leróni az érdekelteknek.

Azok pedig, akik a most említett árúkat, vagy termékeket konfekcionálják, vagy feldolgozzák, e munkálatok fejében még külön 1 százalékos repülő forgalmi adót tartoznak befizetni. Ez a rendelkezés általános. A forgalmi adótörvény 9. szakasza ugyan-

is a kisiparosok számára forgalmi adómentességet biztosított. A törvény azonban a repülő forgalmi adó szempontjából ezeket a mentességeket nem tartja fenn, ami annyit jelent, hogy a repülő forgalmi adót azoknak a kisiparosoknak is meg kell fizetniük, akik a rendes forgalmi adó alól mentesek.

Nem kell külön kiemelnünk, milyen súlyos terhet jelent ez a kisiparosokra, akiket esetleg arra is fognak kényszeríteni, hogy kizárólag csak a repülő forgalmi adó szempontjából forgalmi adókönyvet vezessenek és általában a forgalmi adó kivétel és behajtására vonatkozó összes szabályokat betartsák.

Ki kell emelnünk még azt is, hogy a rendelkezés nemcsak a kisiparosokat, hanem a kereskedőket egyrészt is érdekli. A forgalmi adótörvény 9. szakasza ugyanis mentesítette a forgalmi adó alól azokat a szövet és díszműű kereskedőket, akiknek évi adóköteles jövedelme nem haladja meg az évi 150 ezer lejt, ha anyagot adtak ki háznál való feldolgozás céljából. A repülőbéllyegtörvény ezt a mentességet sem tartja fenn és így az ilyen kereskedőktől is követelhetik, hogy megfizessék a konfekcionálás utáni repülő forgalmi adót és természetesen betartsák az ezzel kapcsolatos formalitásokat is.

Nagyon is fontos volna tehát, ha az érdekeltektől iparos testületek (kamarak stb.) sürgősen eljárnának a Repülőpenztárnál és hiteles törvényt magyarázatot kérnének, mielőtt még a hatósági közegek saját törvényt magyarázatuk alapján tömegesen vesznek fel bírságolási jegyzőkönyvet a kisiparosok és az érdekeltektől kereskedőktől ellen.

Kenyér, amely tizenöt évig friss marad

Londoni jelentés számol be arról, hogy egy bridgetwater-i pék olyan szert talált fel, amelynek segítségével a kenyér tizenöt évig, sőt még tovább is friss marad. A találmány lényege abban áll, hogy a kész kenyér felületét egy lakk-szerű anyaggal bekenik. Ennek a módszernek a sikere valószínűleg elkesztő! A feltaláló pék eddig senkivel sem volt hajlandó közölni találmánya részleteit és a találmányt nem is akarja eladni.

A találmánnyal kapcsolatban a pék rendkívül érdekes ötletet valósít meg. Kerülete minden újszülöttjének megkeresztelése alkalmából három által elkészített kenyeret ad ajándékba. Ezt a kenyeret az újszülött tizenöt esztendőskorában eheti meg.

A bridgetwater-i pék szenzációs találmányának különösen válságos és háborús időkben van rendkívüli jelentősége.

A nagyváradai husiparosok a börgyárak kartellje ellen

Calinescu miniszterelnöktől kértek táviratilag védelmet

Hetek óta tartja napirenden az ország gazdasági sajtója — mi is beszámoltunk róla — a börgyárak által létesített borbészervő szövetség ügyét. A börgyárak ugyanis szövetségbe tömörültek a nyersbőr beszerzése céljából. Ez a szövetség gondoskodik a gyárak szükségletéről és végzi az elosztás és természetesen az árak megállapítását is. Ez a kartellalakulat súlyosan érinti a husiparosokat és közvetve a termelőket is. A kartell létezésének első hatása az volt, hogy a nagyváradai piacon a nyersbőr ára egyik napról a másikra, 10 lejjel esett kilogrammonként. A nagyváradai husiparosok a napokban küldöttségileg keresték fel Niste Jakabot, a Mezőgazdasági Kamara elnökét, akinek memorandumot nyújtottak át, amelyben feltárták sérelmeiket. Hangoztatták, hogy amennyiben az alacsony árak maradnak érvényben, úgy kénytelenek lesznek bevásárlásaiknál ök is csökkenteni az árakat és ezáltal a gazdaságsadalmat éri súlyos károsodás. Kérik a kamarát, járjon el a kormánytól a szabad-kereskedelem visszaállítása érdekében. A küldöttség tagjai átadták a kamara elnökének annak a táviratnak a másolatát, amelyet Calinescu miniszterelnökhöz intéztek. A táviratban sürgős védelmet kérnek a kartell árdiktáló magatartása ellen. Kifejtik, hogy csak a kereslet és a kínálat igazságos arálakulása mellett vannak abban a helyzetben, hogy a ter-

melőeknek kielégítő árakat fizethessenek állataikért, ellenkező esetben nem biztosíthatják a mai állatárakat.

A nagyváradai husiparosok várják a miniszterelnök sürgős intézkedését.

A mérnökök jelentkezési kötelezettsége

Két rendelkezés jelent meg az utóbbi napokban a mérnökökkel kapcsolatban. Az egyik rendelkezésben a mérnöki kamara felszólítja a külföldi állampolgárságú mérnököket, hogy legkésőbb szeptember elsejéig terjesszék be a kamarához a mérnöki cím viselésére és a mérnöki foglalkozás üzésére vonatkozó kérésüket, összes igazoló okmányaikkal együtt.

A mérnöki kamara másik rendelkezése szerint azok a vállalkozók, akik mérnöki képesítés nélkül mérnöki munkálatokat végeznek, augusztus 10-ig kérvényt kell, hogy beadjanak az elismert vállalkozók névsorába való felvételük végett.

FURCSA KISFIÚ.

Móricka megkérde a nagypapájától:

— Nagytata, te is voltál valaha kisfiú?

— Hogyne lettem volna.

— Na, viccesen nézhettél ki ezzel a nagy fehér szakállal.

Augusztus 1-én lép életbe a nyersbőrelosztás központosítása

A talpbőrgyárak ismét tárgyalnak központi eladási szerv felállításáról

A nemzetgazdasági minisztérium, amint ismeretes, ez év elején olyan rendeletet adott ki, hogy az ország nagyobb vágóhidjain kitermelt nyersbőröket, ha azok 16 kg. súlynál nehezebbek, tartásuk fenn a hadseregnek szállító bőripari vállalatok részére. Amint most értesülünk, a vágóhidakon ezeket a nyersbőröket augusztus 1-től kezdődőleg az egyes bőrgyárak kapacitásának megfelelően fogják szétosztani. A nemzetgazdasági minisztérium már fel is hívta az összes bőrgyárakat, hogy július 15-ig a nyersbőrkvóták megállapítása céljából a következő iratokat nyújtsák be:

Az illetékes iparfelügyelőség által kiállított igazolvány a vállalat termelési kapacitásáról, az illetékes adóhivatal igazolása a vállalat által 1938-ban fizetett forgalmi adóról. Ez utóbbi igazolásában fel kell tüntetni, hogy mennyi a katonai és mennyi a polgári szállítások után fizetett forgalmi adó. Ha a

cégnek megrendelése nem volt a hadügyminisztériumtól, úgy azt külön meg kell jelölni az igazolásban.

A nyersbőrelosztás központosításával kapcsolatban ismét felmerült a bőrgyárak szervezkedésének szükségessége. A közép- és kis bőrgyárak a napokban Bucurestiben értekezletet tartottak, amelyen megállapították, hogy feltétlenül szükséges a közép- és kisbőrgyárak együttes érdekvédelmi szervének megalakítása. Ebben a kérdésben azonban végleges döntést csak akkor hoznak a közép- és kis bőrgyárak, ha megállapítják, hogy a gyakorlatban hogyan válik be a nyersbőrelosztás központosítása.

Ugyancsak a nyersbőrelosztás központosításával kapcsolatban merült fel a talpbőrgyárosok központi eladási szervezetének megalakítása is, amit szintén attól tettek függővé, hogy a gyakorlatban beválí-e a nyersbőrelosztás központosítása.

Harmincmillió lej részvénytőkével részvénytársaság alakult az ország területén található nyersbőrök felvásárlására

A hazai bőrgyárak a belföldön termelt nyersbőr felosztása érdekében kiadott miniszteri rendelettel kapcsolatban e héten Bucurestiben értekezletet tartottak, amelyen teljes megegyezés jött létre az egész ország területén kitermelt nyersbőr felosztása ügyében.

A bőripari vállalatok között létrejött megegyezés értelmében Oficiul de Aprovizionare cu Materii Prime S. A. R. cég alatt Bucuresti székhellyel 30 millió lei részvénytőkével részvénytársaság alakult. A részvénytőkéket az egyes gyárak kapacitásuk arányában jegyezték le, illetőleg olyan arányban, amilyen arányban részesednek a belföldön termelt nyersbőrmennyiségből.

A részvénytársaság fő részvényesei a Dermata Művek Kolozsvár, Mociornita üzemek, a Tăbăcăria Națională, Talpa S. A., Grigore Alexandrescu, Matei și Grigore Alexandrescu Bucuresti, Fildermann Bacău, Karres Bőrgyár Medias, Industria de Piele Târgu-Mures.

A részvénytársaság alapításában egy-két kisebb üzem kivételével az ország összes bőrgyárai részt vesznek.

A részvénytársaság igazgatóságában helyet foglal: Farkas Mózes dr., D. Mociornita, Ernest Ene

dr. Matei Alexandrescu, Prodancoff, H. Karres, Fritz Miess és még több vezető bőrgyár vezérigazgatója.

A részvénytársaság megalapítása, illetőleg a bőrgyárak megegyezése folytán feleslegessé válik a nyersbőrfelosztás hivatalos uton történő megszervezése.

Az Oficiul de Aprovizionare cu Materii Prime egyelőre csak a nyersbőrbeszerzést fogja végezni, később azonban kiterjeszti működését egyéb nyersanyagok bevásárlására is.

ÚJ RENDSZER A BŐR FORGALMI ADÓJANAK FIZETÉSÉRE.

A forgalmi adórendelet, amely a bőrgyárakról a cipőgyárakra hárítja át a forgalmi adó fizetését újabb problémákat vetett fel. A pénzügyminisztériumot most olyan terv foglalkoztatja, amely kizárna a bőrnek, illetőleg a cipőnek a forgalmi adó alól való kivonását. Szakkörök szerint, a legcélszerűbb lenne a kényezerszindikátus megalakítása, a mely ellenőrizné a forgalmi adó fizetését is. A forgalmi adó alól való kivonás megszüntetése ugyanis az egyes gyárak között áverseny rendezése szempontjából is üdvös volna.

Mesterkönyvet kell kiváltaniuk a mérnököknek is, ha üzemükben tanoncokat alkalmaznak

Az aradi munkakamarához a munkügyi minisztériumból nagyfontosságú rendelkezés érkezett azon mérnökök helyzetével kapcsolatban, akiknek saját műhelyük van. Az ipartörvény értelmében tudvalevőleg a diplomás mérnökök saját műhelyt tarthatnak fenn és vezethetnek, a nélkül, hogy mestervizsgát kellene tenniük. A

most érkezett 18546/1939. számú munkügyi miniszteri rendelet értelmében azok a mérnökök, akiknek saját műhelyük van, inasokat csak akkor tarthatnak és csak akkor szerződthetnek, ha előzőleg mesterkönyvet váltanak ki. A mesterkönyvet viszont a munkakamara a mérnöki diploma alapján automatikusan kiadja.

Miért követelnek a kisiparosoktól forgalmi repülőilletéket?

Egyes városokban a kisiparosokat az a kellemetlen meglepetés érte, hogy a repülőellenőrök egy százalékos forgalmiilletéket lefizetését követelik tőlük az új repülőbéllyegtörvény alapján előírt forgalmiadó címén.

Valóban az új repülőbéllyegtörvény az illatszerek és luxus toltette cikkek illetékeiről szóló fejezetben előírja azt, hogy a forgalmiadótörvényhez mellékelte A. és B. listákban felsorolt árucikkek után 4, illetve 3 százalékos repülőilletéket kell fizetni, ha pedig a fél említett árucikkeket csak feldolgozza akkor a konfekcionálásért egy százalékos illeték jár a repülőpénztár javára. Ugyanez a fejezet kimondja,

hogy a forgalmiadótörvény IX. szakaszában felsorolt kedvezményeket a repülőpénztár nem engedélyezi.

Ez a IX. szakasz az, amely a hét munkánál kevesebbet foglalkoztató, vagy öt lőerőnél kisebb energiával dolgozó kisiparosokat felmenti a forgalmiadó alól.

Miután ezt a mentességet a repülőbéllyegtörvény nem engedélyezi, az ellenőrző közegek úgy fogják fel ezt a rendelkezést, hogy a kisiparosoktól az 1 százalékos repülőforgalmiadó megfizetését követelik. Természetes, hogy az illeték csak a luxusadó alá eső áruk feldolgozása után jár.

Feltalálták az olcsó műgumit

Amerikai tudós butángázból készít mesterséges gumit

Csikágóból írják: Gustav Egloff dr., az egyik legnagyobb amerikai petróleumvállalat kísérleti laboratóriumának igazgatója, Csikágóban most azzal a szenzációs bejelentéssel lépett a nyilvánosság elé, hogy új eljárást talált fel mesterséges gumi előállítására. Egloff dr. találmánya segítségével

butángázból készít mesterséges gumit.

Amerikában rengeteg butángáz található a petróleummezőkön, úgyhogy nyersanyag lenne bőven.

Az amerikai tudós szerint az új műgumi olcsóbb, mint a németek találmánya, a Buna-gumi és éppen olyan jó. Ha nagyban állítanák elő, ára nem lenne magasabb a mai valódi tiszta guminál. A guminak az a nagy előnye van a természetes gumival szemben, hogy

jobbban ellenáll a melegnek, a savaknak és a lúgoknak.

Butángázon kívül semmi más nyersanyagra nincs szükség Egloff újfajta műgumijának gyártásához. A butángázból 60% gumit lehet gyártani; jelenleg négytízmillió kilogramm butángáz áll rendelkezésre évenként.

Az Egyesült Államokban már régóta kísérleteznek mesterséges gumi előállításával. A butángázzal szintén már évek óta próbálkoztak, de

az eddigi kísérletek nem vezettek eredményre.

A német műgumit acetilénből készítik, mészkarbid és szén felhasználásával. Ma még a német műgumi háromszor olyan drága, mint a természetes gumi, de a Bunga-gumi ára is lényegesen leszálna, ha nagy tömegekben gyártanák.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara közbenjár, hogy a régi iparigazolványok alapján működő cégek megkaphassák iparigazolványukat

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamarához leirat érkezett, amely elrendeli, hogy tartssanak felülvizsgálatot az összes iparosok és kereskedőknel és tegyék meg az intézkedéseket, hogy az iparosok és kereskedők csak új igazolványok alapján működhessenek. Nagyváradon még mindig igen sok iparos és kereskedő van, akik régi iparigazolványukat nem cserélték be és abban a tudatban, hogy az még mindig jó, a régi magyar törvény alapján, a polgármesteri hivatal, mint elsőfokú iparhatóság által kiadott iparigazolványok alapján működnek. Ezeket most be kellene cserélni, illetve az új cégtörvény rendelkezései alapján új igazolványt kellene beszerezni. Hogy a rengeteg utánjárás és sok kiadás elkerülhető legyen, a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara közbenjár Bucurestiben, hogy a régi iparigazolványok alapján működő kereskedők cégeit a régi iparigazolványok alapján minden további nélkül bejegyezhesék és az új iparigazolványt kiadhassák. A kereskedelmi és iparkamara a bucaresti döntés után fog csak eljárni.

A bejegyzet cégek saját székhelyükön perelhetik adósait

A „Corvin” kolozsvári Vasöntőde és Gépgyár Rt. pert indított az egyik fővárosi textilgyár ellen, amelynek szövóségeket adott el és a vevő nem fizette ki a tartozást. A pert Kolozsváron indították, mire a járásbírósgági tárgyaláson az alperes illetékességi kifogást emelt és arra hivatkozott, hogy az okiráltságbeli polgári törvény 58. szakasza szerint minden adóst a saját lakóhelyén illetékes bíróság előtt kell perelni. A járásbírósg elfogadta ezt az érvelést, mire a „Corvin” gépgyár fellebbezett. A törvényszék megváltoztatta a járásbírósg ítéletét és kimondta, hogy az Erdélyben érvényes polgári perrendtartás 32. szakaszának értelmében a bejegyzett cégek saját székhelyükön perelhetik adósait, tekintet nélkül arra, hogy az adós hol lakik.

Korlátozzák a CFR. monopoliogát az országúti autófuvarozásnál

A trónbeszéd az ország átalakításának nagy-jelentőségű tervei között, mint legközelebb megvalósítandót jelölte meg az országúti közlekedés reform-ját is, aminek nem csupán közgazdasági, hanem nemzetvédelmi jelentősége is van. Mint Bucurestiből írják, a Legfőbb Szállítási Bizottság már elkészült erre vonatkozó javaslatával, amelyet a legkövetkező időn belül megvalósítanak. A reformnak az a célja, hogy a lehető legnagyobb mértékben kifejlesszék az országúti közlekedést és gondot fordítsanak a nemzetvédelmi célok megvalósítására is.

A tervezet indokolása rámutat mindenekelőtt arra, hogy a legutóbbi rendelkezések ellenére is milyen sok elégedetlenséget keltett az országutakon való szállítás mai rendszere és így minden lehető eszközzel törekedni kell a közlekedés megjavítására. Az új rendszer a legszorosabb együttműködést valószínűsíti meg a nagy szállítványozási vállalatok és a hatóságok között abból a célból, hogy összhangba hozzák a közérdekkel a magánérdekeket és megvalósítsák úgy a közgazdaság, mint a nemzetvédelem kívánásait.

A reform a vasút autonóm szállítási jogát a jövőben csak a vasútvonalakkal párhuzamos utakra fogja korlátozni, de még ezeken az országutakon is a lehetőségek egész sorozatát nyújtja annak, hogy más vállalkozók és fuvarosok foglalkozhassanak személyek és teherárak szállításával.

A vasút 500 kilométer útvonalon gyakorolja az egyeduralom jogát azzal a kötelezettséggel, hogy legkésőbb 1940. év közepéig köteles forgalomba hozni összes közlekedési eszközeit. Ellenkező esetben elveszti engedélyezési jogát.

Minden más országúti román magántársaságok autójárművei fognak közlekedni. Ilyenformán 6000 kilométer országút kerül a szállítványozási társaságok rendelkezése alá, amely társaságok a közlekedésügyi miniszterrel és a CFR autonóm pénztárával engedményezési szerződést fognak kötni.

A tervezet előírja azokat a feltételeket, amelyek mellett ilyen engedményezési szerződések megkötethetők. Ezek a feltételek a következők:

A vállalatoknak megfelelő anyagi lehetőségekkel bírnok ahhoz, hogy engedményes jogukat gyakorolhassák azokon az útvonalakon, amelyekre nézve a koncessziót megszerzik.

Elegendő autó jármű parkkal kell rendelkezniük, hogy az összes kívánságoknak megfeleljenek. A szállítványozások teljes biztonságát kell garantálniuk.

Az árut forgalom lebonyolításához is megfelelő számú jókarban tartott teherautókkal kell rendelkezniük.

A koncessziók megadásánál előnyben részesítik a törvényesen megalakult román szállítási vállalatokat.

A tervezet értelmében ahhoz, hogy egy társaság ilyen engedményi szerződést köthesse, legalább 80 autóval kell hogy rendelkezzen.

Az engedményes társaság külön járadékot fog fizetni a közmunkaügyi minisztériumnak az országutak használatáért és külön járadékot a CFR-nek az ellenőrzési állomások felállításával és megszerzésével okozott költségekért és az utak őrzéséért.

A szállító vállalatok részére megelőzően szállítási tarifát léptetnek életbe az érdekeltek beleegyezése után. Less kedvezményes tarifa is, az előrendelt élelmiszer, állatok, tíz kilogrammnál kevesebb súlyú csomagok és bizonyos építkezési anyagok fuvarozására vonatkozóan.

A szerződéseket egyelőre ideiglenesen legfeljebb négy havi próbaidőre kötik meg. Ha ezen idő alatt egyik fél sem mondja fel a szerződést, akkor az hosszabb időre végleges szerződés formájában érvényben fog maradni.

A Legfőbb Szállítási Bizottság már tárgyalja is az új tarifa részleteit. A bizottság értenve egyes szakértő közvéleményét kéri ki és meghallgatja az érdekelteknél nagyobb szállítási vállalatokat is. A miniszter határozott kívánsága, hogy ezt a kérdést mindenkinek teljes megelégedésére kell megoldani.

Minden jel arra mutat tehát, hogy megszűntetik a vasutak és autók közötti versenyt és olyan új rendszert léptetnek életbe, amely a jelenleginél sokkal kevésbé szigorú lesz, amely nemcsak az országúti forgalom megnövekedését teszi lehetővé, hanem kielégíti a nemzetgazdaság és nemzetvédelem igényeit is.

Egységes munkafronton a magyar szövetkezeti hálózatok

A Hitelszövetkezetek és a Hangya közös munkatervet dolgoznak ki a magyar szövetkezeti élet fejlesztésére

A Hitelszövetkezetek Központjának és a Hangya Központnak vezetősége megállapodott abban, hogy a két magyar szövetkezeti hálózat tevékenységének egybehangolása érdekében közös értekezletet tartanak. Ez az értekezlet július 11-én folyt le Kolozsváron. A megbeszélésen résztvettek: gróf Beldi Kálmán, a Hitelszövetkezetek Központjának elnöke, gróf Haller István, a Hangya szövetkezeti központ elnöke, gróf Bethlen László, hitelszövetkezeti központi vezérigazgatója, Tóvissy Géza, a Hangya vezérigazgatója, dr. Gyárfás Elemér szenátor, Ferencz József dr. központi igazgató, Mikó László és rajtuk kívül több szövetkezeti vezető és tisztviselő.

Gróf Beldi Kálmán elnök üdvözlő szavai után gróf Bethlen László vezérigazgató ismertette az értekezlet célját. Meg kell teremteni a két szövetkezeti központ és a hozzájuk tartozó szövetkezeti hálózat között az együttműködést, még pedig nemcsak befelé, hanem kifelé is. Számos munkaterület van, ahol a két szövetkezeti intézmény közösen eljárva, jobb eredményt érhet el. Üzleti vonatkozásban itt van a tej és tojásértékesítés együttes megszervezése. A két központ egybefogásával megvalósíthatjuk régi célunkat: a lóhereértékesítést is. Ezeknek a gazdasági termékeknek a felvásárlására a két központ gyűjtőállomásokat állítanak fel.

A háziipari termékek értékesítése is nagyban haladna előre, ha együtt dolgoznánk érte.

A gyapjúfonál, a szesz és sóárusítás megszervezését is több sikerrel vállalhatná együtt a két központ, illetve a hozzájuk tartozó szövetkezetek.

A biztosítás kérdésében is bőséges lehetőségek nyílnak előttünk — mondotta gróf Bethlen László, — a szövetkezetek felvehetik üzletágaik közé tagjaik biztosításának közvetítését is. Sokat tanulhatunk ezen a téren a száz szövetkezetek példájából, amelyek a biztosítás kérdését a gyakorlatban is megvalósították.

Ismertette gróf Bethlen László azt a módot, ahogyan a szövetkezeti ügyek kezelését és képvisel-

Ujabb adóügyi intézkedések

Intézkedés történt abban az irányban, hogy az adóhivatalok a kiállított nyugtákat olvashatóan töltsék ki. Igen sok kellemetlenség származott ugyanis amiatt, hogy az adónyugtákat majdnem olvashatatlanul töltik ki a gyakran a legszükségesebb adatokat — a befizetés napja, a befizető neve, stb. — sem tüntetik fel rajtuk. A napokban értekezletet tartottak a fővárosi pénzügyi vezérfelügyelőségben, mely alkalommal a köztettett adók behajtásának jobb ellenőrzését vitatták meg. El. Demetrescu, a helyegosztály vezérigazgatója, ismertette az értekezlet tagjaival azokat az új szabályzatokat, amelyeket a pénzügyminiszter a köztettett adók behajtása és ellenőrzése terén életbe akar léptetni.

A céhek képviselői Calinescu miniszterelnök előtt

A céhek szakmai képviselői az elmúlt héten megjelentek Calinescu miniszterelnök előtt és különböző kívánságokat terjesztettek elő. Szükségeinek látják mindenelőtt, hogy törvényesen határozzák meg a szakmák fogalmát és azt, hogy kik tekintendők kisiparosoknak? Ebből a célból a céhek képviselői törvénytervezetet is nyújtottak be a miniszterelnöknek, amelyben a szakmák pontos megjelölését javasolják.

A törvénytervezet szerint, ha egy munkás saját szakmáját vállalkozásszerűen folytatja, reánczva az adózás egyszerűbb rendszerét kellene alkalmaz-

BESZÜNTETTE MŰKÖDÉSÉT A SZENT-GYÖRGY SÖRGYAR.

Fabrica de Bere Czell Sft.Gheorghe S. A. június 30-án működését teljesen beszüntette. A cég árukészletét a Czell Frigyes és Fiai volt Czell Károly Cseport Rt. vásárolta meg, amely bérbevette a csőkszeredai és gyergyószentmiklósi helyiségeket is, ahol a Czell Frigyes és Fiai, volt Czell Károly Cseport Rt. fiókokat állított fel.

letét a fővárosban meg kell szervezni. A két központ felkérte Gyárfás Elemér dr. szenátort és Soós István dr. képviselőt, hogy a szövetkezetek érdekeit adott esetekben képviseljék. Együttal átiratban fogja feltárni a két központ a magyar szövetkezeti mozgalom jelenlegi helyzetét és kívánásait a Magyar Népközség vezetői és a többi magyar parlamenterek előtt is.

Beszámolt végül Bethlen László gróf a Népközség szövetkezeti alosztályának megalakulásáról is, melynek elnöke gróf Haller István, előadója pedig Horváth József, a Hitelszövetkezetek Központjának főellenőre. Ebben a keretben biztosítva van a szövetkezeti mozgalomnak az az önállósága, amely az eredményes munka biztosítéka.

Gróf Haller István, a Hangya központ elnöke emelkedik szólásra a örömmel állapítja meg, hogy a mai értekezlettel a két szövetkezeti központ között másfél évtizede fennálló kapcsolat még szorosabbá válik. A közös érdekek közös képviselése esetén nagyobb sulyal léphetünk fel. A Népközség alosztályának vezetését elfogadta a teljes munkaerőjét a cél: a szövetkezeti gondolat terjesztésének szolgálatába állítja, de számot vet azzal, hogy ez a vezetői megbízatása, amiképpen a Népközség egész vezetőségéé, ideiglenes jellegű.

Noha a szövetkezeti alosztály keretén belül saját ügyeiket a szövetkezetek maguk intézik, örömmel fogadják minden jószándéku támogatást.

A továbbiakban gróf Haller István szükegesnek tartja, hogy

a magyar parlamenti csoport és a Népközség vezetőit írásban is tájékoztassák a magyar szövetkezetek helyzetéről.

A szövetkezeti propaganda kimélyítése terén sok feladat vár reánk — hangoztatta gróf Haller István. Az iskolaszövetkezetek és a szövetkezeti oktatás terén még nagy munkalehetőségek állnak előttünk. Egységes tantervről és egységes tankönyvekről kell gondoskodnunk a szövetkezeti oktatás céljaira. Népszerű könyveket kell népünk kezébe adnunk, vetített képes és egyéb előadásokkal terjesztünk a szövetkezeti gondolatot.

Ferencz József dr. központi igazgató a szövetkezeti propaganda egyik feladatául

a betétképzés kérdésének intézkedését felhívta meg.

Ebben a kérdésben a pénztézetek és a szövetkezetek között minden félreértést el kell és el lehet hárítani.

Balázs András igazgató a szövetkezeti eszme számára nagyobb teret követel a felekezeti elemi iskolában is, mivel a gyakorlati tapasztalat igazolja, hogy

a gyermekeknek keresztül meg lehet nyerni a szülőköt is.

Az elhangzott felszólalásokat gróf Bethlen László és gróf Haller István foglalják össze és a javaslatokra válaszolnak. Majd gróf Beldi Kálmán köszöntö meg közvetlen szavakkal az értekezlet résztvevőinek buzgalmát.

ni, vagyis másszóval minden céhhez tartozó kézimunkást, szakmát, patenta fixába kellene beosztani. A kereskedők kötelesek lennének, vagy gyártól, vagy pedig a céhekhez tartozó szakmabeli munkástól vásárolni. Meg kell tiltani, hogy a kereskedők kézműves mesterséget is folytassanak.

Kisiparosoknak azokat kell minősíteni, akik 20 lóerőnél kevesebb gépi erővel dolgoznak. A javaslat rámutat arra, hogy az ország nagyobb városaiban a cipőkereskedők 80 százaléka olyan műhelyekből szerzi be az árukat, amelyek 7 munkánál kevesebbel dolgoznak és mint kisiparosok nem fizetnek forgalmi adót. Az ilyen kézművesek nemcsak az államot károsítják meg, de a tulajdonképeni kisiparosokat és nagyiparosokat is, akikkel szemben olyan versenyt folytatnak, amelyet nem lehet elviselni.

A tudósítás szerint a miniszterelnök nagy figyelemmel hallgatta meg az előterjesztést és orvoslást ígért.

Ajánlatos lenne, hogy az érdekelte kézművesek kellő időben terjeszték elő ellenérveiket álláspontjuk kifejtése végett.

Külföldi levelezésre a postalevelezőlap mindkét oldalára lehet írni

Belföldi viszonylatban is lehet a régi kibocsátású levelezőlapokon a címdalra írni. A kolozsvári postaigazgatóság felvilágosításai

A romániai posta vezérigazgatósága folyó évi május 20-ával újkibocsátású levelezőlapokat hozott forgalomba. Ezek a levelezőlapokon, az eddigi beosztással ellentétben, az első — felbélyegzett — oldal teljes egészében a címzés részére van fenntartva. Kiegészítésképpen pedig a felső balsarokban néhány vonal a feladó nevének és lakhelyének feltüntetésére szolgál. A levelezőlapokon levelező közönség ilyenformán jelentős tér felhasználhatóságától esett el. Eddig ugyanis a címdal vonalzásmentes felét is tetszésszerűen szövegre fordíthatták.

A közönség meglepetése még nagyobbá vált amidőn — röviddel ezután — a postavezérigazgatóság körrendeletben utasította összes alant hivatalt, hogy amennyiben a levelezőlapok első (cím) oldalát szövegközlésre használnák fel, az ilyen lapokat levelek gyanánt kell kezelni és a feladót, illetve a címzettet kötelezni kell a felmerült portókülönbözet megtérítésére.

Kellemetlenül érintette az új rend a külföldi levelezőket is, minthogy az utasítás alkalmazása esetében a levelezés lényegesen többé kerülne. A levelezőlap mérsékelt díjait ugyanis jelentősen magasabb levélkülönbség váltaná fel. Ez annál különösebb volna, mivel az államok közötti postaforgalmat nemzetközi egyezmény határozza meg.

Munkatársunk a nem eléggé tisztázott ügyben kérdéssel fordult a szabadságon lévő kolozsvári Butonescu postaigazgató helyetteséhez, Polceanu Iosif aligazgatóhoz, aki a következőket válaszolta:

— A postavezérigazgatóság intézkedése kizárólag belföldi vonatkozású. Az újkibocsátású

sú levelezőlapok éppen annak zavartalan végrehajthatóságát célozzák.

A részletkérdésekkel kapcsolatban felkerestük Serban I. osztályfőnököt is, aki az igazgató közléséhez az alábbiakat fűzte:

— A kérdéses rendelkezés, bár korábbi kelteű, csupán a július 22-én iktatott 48.814—1939. számú vezérigazgatósági rendelettel jutott hivatalosan tudomásunkra. Mi tehát ettől az időponttól kezdve alkalmazzuk.

— A rendelet csak az újkibocsátású levelezőlapokat érinti, amelyek amúgy sem tartalmaznak helyet címdalulokan szöveg közlésére. A régi kibocsátású levelezőlapokat amúgyis fokozatosan kivonják a forgalomból, helyesebben kiárusítják.

— Ami a kérdés másik oldalát, a külföldi levelezőlapok sorsát illeti, a rendelet erre semmi külön utasítást nem tartalmaz. Minthogy pedig külföldre különleges levelezőlapok szolgálnak, a melyek beosztási rendszerükkel a régi kibocsátású belföldi levelezőlapoknak felelnek meg, természetesen tartjuk, hogy ezeket is bárki felhasználhatja kétoldali szövegközlésre. Ha azonban újrendszertű lapokat bocsátanak ki a külföldi levelezőlapforgalom céljaira, ez természetesen változtatna a helyzeten. Hogy a nemzetközi egyezményekeken alapuló jelenlegi viszonyok mellett mennyiben volna lehetséges, mi nem tudhatjuk, de nem is reánk tartozik — fejezte be kijelentéseit Serban osztályfőnök.

Ezek szerint tehát külföldi vonatkozásban bárki szabadon felhasználhatja a levelezőlap arra alkalmas mindkét oldalát szöveg közlésére. Ugyanez áll a régi kibocsátású belföldi levelezőlapokra is, míg azok eladás tárgyát képezik.

Arlejtések- árverések

Sepsiszentgyörgy: A sepsiszentgyörgyi városi előjáróság augusztus 17-ikén délelőtt 9—10 óra között nyilvános árlejtésen adja bérbe az I. C. Bratianu-uccán lévő benzinkutat. A bérleti idő 1955. március 31-ig szól. Az érdeklődők leragasztott ajánlataikat adják be az előjáróságra, de ajánlataikhoz mellékeljék az egész időtartamra megajánlott összeg 5 százalékat is, mint óvadékot. A végleges óvadék 10 százalék. A mérlegelhetőségi hivatal augusztus harmadikán, 9 órakor nyilvános árlejtésen adja el az elkobzott márleget, szétszedett és összetört alkatrészeit: 767 kg öntött vasat, 123 kg vasat, 16 kg sárgarézet és 35 kb vaslemez. Az óvadék 5 százaléka.

Arad. Július 28-ikán, délelőtt fél 11 órakor az aradi városházán árlejtést tartanak az inasotthon és a szegényház hússal, zsírral, valamint szalonnával való ellátására. Ugyancsak július 28-ikán, délelőtt fél 12 órakor a színházépületben lévő kávéház és vendéglő átalakítására tartanak árlejtést. A munkát értéke 2 millió 950 ezer lei. Július 21-ikén, délután 4 órakor árlejtést tartanak az Aradváros tulajdonát képező autók biztosítására. Az árlejtés feltételeiről bővebb felvilágosítást a városháza 103. számú szobájában nyújtanak.

Kolozsvár: A kolozsvári ortodox román püspökség július 17-én versenytárgyalást tart a Cuza Voda-tér 3. szám alatt lévő teológiai akadémia számára szükséges munkálatok elvégzésére és berendezési tárgyak szállítására. A munkálatok: építési, vízvezetékcsere, villanyszerelési munkák. A szükséges berendezési tárgyak: asztalosipari termékek, vaságys, kályhák.

Hogyan kell illetékezni a betegségélyző ügyekben beadott fellebbezéseket?

Az új betegségélyző törvény 279-ik szakasza úgy intézkedik, hogy a betegségélyző járulékos és illeték ügyében beadott fellebbezés ugyanolyan bélyegilleték alá esik, mint aminőt a betegségélytörvény a peres eljárásokra vonatkozólag előír. Eszerint ilyen bélyegilleték alá esnek a betegségélyző pénztárak mellett működő döntőbizottságokhoz beadott kifogások, fellebbezések és felfolyamodások, valamint a megidézések és az idézők átvételi elismervényei. Az illetéket a betegségélyzőpénztárnál kell befizetni és a vonatkozó nyugtát a perirathoz csatolni. Amennyiben a kihágást beadó fél pernyertes marad, úgy az általa befizetett illetéket a betegségélyző pénztár visszatéríti. A betegségélyző ügyekre vonatkozó bélyegmentesség az említett ügyek kivételével továbbra is fennmarad.

Döntések a konverziós jog köréből

Egy erdélyi magyar pénzügyi és egyik vidéki adósa között folyó perben a kolozsvári törvényszék ítéletében kimondta, hogy ha a hitelező egyszer már elismerte az adós konverziós jogosultságát és az esedékes konverziós részleteket is elfogadta, később már nem kérheti az adós konverziós jogosultságának elutasítását. A bankár részéről megindított váltóperben a hitelező a tartozás kereskedelmi jellegére hivatkozott, amivel azonban az adós igazolta, hogy a bank már több konverziós részletet elfogadott tőle jogfenntartás nélkül és amikor a bank a konverziós törvény 52. szakasza alapján konverziós egyezséget kötött hitelezőivel, ezt a most peresített összeget konverzió alá eső követeléseként szerepeltette.

A konverziós törvény 50. cikke alapján lefolytatott egyezségi eljárás alkalmával a döntőbíróság a kérelmező kereskedő vagy iparos adósságait egyszerű becslés útján nem csökkentheti le, hanem arányban kell állania a kinnlevősegekkel a törvény alkalmazása következtében elszenvedett veszteségekkel és az összes aktívakkal. Az öt éves határidőt, melyet a döntőbíróság engedélyezhet a kereskedőnek, iparosnak, a konverziós egyezségi időtartamként, a kényszer egyezségi törvény 83. cikkében megjelölt kritériumok szerint kell megállapítani. (Semmitőzők 408-939. számú döntés).

A kereskedők nem vállalhatnak ipari munkákat

Több panasz alapján a munkügyi minisztériumból rendelkezés érkezett a munkakamrákhoz, amelyben közlik, hogy a könyvkereskedők részére határozottan tilos nyomdai természetű rendeléseket felvenni. Hasonlóképpen más kereskedők sem vehetnek fel ipari természetű rendeléseket, mert ezzel tisztességtelen versenyt okoznak a mesterkönyvvél rendelkező iparosoknak. Azon kereskedők ellen, akik mégis ilyen rendeléseket vennének fel, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel.

Részben szabadforgalmi deviza jár az exportált buza után

A feltétel annak bizonyítása, hogy a vevő megadta a minimális árat: Eltörölték a fix kiviteli jutalmat. A gazdaközönség nagyarányú támogatását jelenti az új törvény

A szenátus a gabonaértékesítési törvényen lényeges módosítást eszközölt és ezzel a gabonaexport eddigi rendjében érdekes változások állanak be. Eddig az exportőr prémiumot kapott függetlenül annak bebizonyításától, hogy a termelőnek valóban a

MINDEN ADÓFIZETÉSROL NYUGTÁT KELL KIALLITANI

A pénzügyminiszter értesült arról, hogy egyes kincstári közegek az adóztól adókat és taxákat hajtanak be anélkül, hogy azonnali kiállításnak a törvényes nygtát különböző kifogást hozva fel a halasztásra. Az adózó terhére előírt tartozások csak akkor tekintendők kiegyenlítettnek, ha abban a pillanatban, amikor az adózó a tartozást befizette, számláján jóváírják és pedig a behajtó tisztviselő nyugtája alapján. Ebből az következik, hogy az ilyen művelet végrehajtásánál mutatózó bármilyen késedelemről úgy a félre, mint az államra kár számazhatik. A törvény kifejezett rendelkezése alapján a pénzügyminiszter ennél fogja most úgy intézkedni, hogy az adóztól pénzbefizetést csak azonnal kibocsátandó nyugta ellenében szabad elfogadni és minden pénzügyi tisztviselő köteles az általa átvett összegről haladéktalanul nyugtát adni.

minimális árat fizette ki. Ezután tartozik a vevő a borderout vagy szerződést a Banca Nationala-nak bemutatni és kétféle kedvezményt kap:

1. A vételár fejében járó deviza egyrésze szabadforgalomban értékesíthető.

2. A Banca Nationala által igénybevett (nem szabadforgalmi) deviza után az exportőr kiviteli jutalmat kap, amely százalékszerűen állapítatik meg.

A szabadforgalmi deviza, valamint a lekötött deviza után járó kiviteli jutalom nagyságát időnként a minisztertanácsi napló állapítja meg. Ezáltal a kiviteli jutalom rendszere elasztikusabb lesz és igazodni fog a világgpiaci és belföldi helyzethez, valamint a kereskedelmi egyezményekhez.

Ujtitást képez az 1. szakasz módosítása, amely a minimális árat előre állapítja meg az előző hónapokra. Ezt már közöltük: a 75 százalék fajsúlyu 3 százalékos idegenanyagú búza feladálánál most vagy tanyán (aszerint, hogy a helységnek van-e vasúti állomás 42.000 lei vagononként, szeptemberben 1000 lejellel, október—novemberben 2000 lejellel, decemberben 3000 lejellel több (ekkor tehát 48.000 lei) míg januártól a kezdeti árra, 42.000 leire esik. Minden 1 kg-os fajsúly eltérés (könnyebb vagy nehezebb árunak) az ár 1 százalékos emelkedését, illetve a könnyebb árunak csökkenését vonja maga után.

Az alkalmazási szerződések illetékei

Milyen alkalmazottak fizetése után és mikor kell lerőni a bélyegilletéket?

A bélyegtörvény 14-ik szakaszának 19-ik paragrafusa már régebben előírta, hogy a bérleti szerződések, valamint az írásban létrejött szolgálati szerződések után kincstári bélyegilletéket kell lerőni. Az 1939 április 1-én életbe lépett módosító törvény az eddigi szabályt lényegesen megváltoztatta. Az új törvény értelmében ugyanis nemcsak az írásban, hanem a szóval létrejött szerződések is illetékkötelesek lettek és az eddigi 1.20 százalékos proporcionális illeték helyett a szolgálati szerződésben megállapított javadalmazás után 1.50 százalékos illetéket kell fizetni.

Érvényben marad a régi bélyegtörvénynek az a rendelkezése, hogy a szerződés kifejezett, vagy hallgatolagos, vagy a törvény erején alapuló megkötéséből új szerződésnek tekintendő és új illeték alá esik.

Minthogy az eredeti szövegen lényeges változtatások történtek, a pénzügyminiszter szükségesnek látta megfelelő magyarázatot tartalmazó rendeletet kiadni. A rendelet szerint tehát mindenféle munka és szolgálati szerződés illeték alá esik, tekintet nélkül arra, hogy kézi, vagy szellemi munka teljesítményéről van-e szó? Az általános szabály alól azonban rendkívül fontos kivételt tartalmaz az 1929. évi április 5-iki munkaszerződés 43. paragrafusa, amely, mint speciális rendelkezés továbbra is érvényben marad. Az említett paragrafus 4. bekezdése értelmében ugyanis az egyéni munkaszerződések havi 10.000 lei értékig mentesek mindennemű bélyeg- és illeték alól.

Az érvényben lévő jogszabály tehát úgy szól, hogy csak a 10.000 lei havi fizetésen felül szolgálati vagy alkalmazási szerződés után kell lerőni az 1.50 százalékos illetéket, tekintet nélkül arra, hogy a szolgálati szerződést szóban vagy írásban kötötték-e meg?

A szolgálati szerződés nem tévesztendő össze azonban a bélyegtörvény 15. szakasza 4. paragrafusaiban említett megbízással, vagy meghatalmazással, az ilyen szerződések ugyanis, amennyiben a megbízás teljesítése díjazással jár, 1.40 százalékos illeték alá esnek.

Rendkívül fontos tehát, hogy a munkaadó és alkalmazott közötti viszonyt az illetékezés szempontjából pontosan elbírálják. Ebben a tekintetben a rendelet magyarázatában a Legfőbb Semmitűszék 1935 július 5-én kelt 1294. számú elvi jelentőségű határozatát teszi magáévá.

A határozat értelmében a szolgálati viszony megállapítása alkalmával a törvényhozó az egyéni munkaszerződések elbírálásánál nem a teljesítendő munkának, vagy a fizetés kiszámításának módját, illetve azt, hogy kézi, vagy szellemi munka teljesítményéről van szó, vette alapul, hanem kizárólag arra volt tekintettel, hogy milyen viszony van a munkaadó és az alkalmazott között? Ha ez a munkaszerződés viszony folytonos és a munkaadóval szemben, akinek vezetése mellett az alkalmazott dolgozik, bizonyos alárendeltséget jelent, akkor szolgálati szerződésről van szó. Tulajdonképpen kizárólag csak az ilyen szerződések után jár a fentebb említett illeték.

A rendelet a visszaélések kiküszöbölése céljából még továbbmenő intézkedéseket is tesz. Előírja ugyanis, hogy az 1.50 százalékos proporcionális munkaszerződési illetéket a 10.000 leinél magasabb havi fizetésű alkalmazottakra vonatkozóan a fizetések utáni állami adó szempontjából benyújtandó stat-okkal egyidejűleg kell befizetni. Ezzel lehetetlenné kívánja tenni a miniszter azt hogy hallgatolagosan vagy kifejezetten 10.000 leinél kevesebb fizetésének tűntetés fel az alkalmazottat csak azért hogy fizetése után ne kelljen illetéket lerőni.

Ennélfogva tehát a fizetési stat-ok kiállítása alkalmával egy másik kimutatást is kell készíteni, amelybe be kell vezetni a 10.000 leinél nagyobb havi fizetéssel bíró alkalmazottak nevét, a fizetések összegét és a lerovandó illetéket. Az illetékes pénzügyi hatóságok ezt a kimutatást összehasonlítják a stat-okkal.

üggyi hatóságok ezt a kimutatást összehasonlítják a stat-okkal.

A rendelet megjegyzi még azt is, hogy a bélyegtörvény 35. szakaszának alkalmazása tekintetében nevezetesen akkor, amikor el kell bírni, hogy valamely ügylet szabályszerűen illetékeztve van-e, az alkalmazási szerződést úgy kell tekinteni, mint hogy, ha azt hónapról-hónapra megújították volna, ami annyit jelent, hogy az illetéket a havi fizetések után minden hónapban le kell rőni.

A fenti szabályok kiegészítéseképpen közöljük még azt, hogy természetesen az ilyen szolgálati szerződések után még repülőbélyeg illeték is lerovandó és pedig tekintettel arra, hogy a kincstári bélyegilleték nem fix összegű, hanem százalékos, másrészt a bélyegtörvény 14. szakaszának 19. paragrafusaiban felsorolt ügyletek, így a szolgálati szerződések sem szerepelnek a kivételek között, tehát a repülőbélyegtörvényben foglalt általános szabályok szerint a szolgálati szerződések után 1 százalékos repülőbélyegilleték jár.

Csak azok a tanoncok kötelesek gázlarcot vásárolni, akik legalább ötszáz lej havi fizetést kapnak

A légügyi minisztérium már korábban szabályozta a tanoncok gázlarcvásárlási kötelezettségét. Eszerint minden tanoncc, akinek havi fizetése legalább ötszáz leire rug, köteles gázlarcot vásárolni, illetve a munkaadója köteles a számára ezt beszerezni és az árát az előírt részletekben levonni.

A gyáriparosok szövetsége megkeresést intézett a légügyi minisztériumhoz és ennek az intézkedésnek megmagyarázását kérte. Az eredeti rendelet ugyanis nem nyújtott felvilágosítást arra nézve, hogy miképpen kell a havi 500 leies

fizetést számítani?

Beletartozik ebbe az összegbe a tanonc lakása, ellátása, tandíja is, amit munkaadójától kap? Vagy csak a készpénzfizetést kell alapul venni?

A légügyi minisztérium most válaszolt a gyáriparosok szövetségének kérdésére és 7947. számú leiratában a következőket közölte: A havi ötszázleies tanoncfizetést készpénzben értette a kormány, minden egyéb felszámítás nélkül. E szerint a tanonc étkezését, lakását, inasiskolai díját nem lehet az ötszáz leibe felszámítani.

A pénzügyminiszter az adókövetések és adóbehajtások átszervezését tervezi

Szombaton a pénzügyminisztériumban érkeztet tartottak a közvetett adók behajtásának ellenőrzéséről. Eugen Demetrescu, jogilletéki igazgató indítványozta, hogy augusztus elsejétől a kereskedelmi kamarák adataiból és az egyes adók törzskönyveiből állítsák össze az egyes cégek kataszterét és ennek alapján ellenőrizték a forgalmi adó és az alól mentes árúk forgalmát. Hasonlóképpen a cégek táblázatosan mutassák ki havonként a kapott és az általuk kibocsátott számlákat, hogy ellenőrizhessék, vajjon a kereskedelmi kapcsolatban szereplő cég lerőtt-e a forgalmi adót.

A fővárosi kereskedők Frontul Negustoresco al Unirii nevű szervezete ülést tartott, amelyen a szakkamarák új szervezeti törvényjavaslatát vitatták meg. Ezen az ülésen V. Valcovici egyetemi tanár, volt miniszter, a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának főtitkára kijelentéseket tett

a kereskedelmet és az egész gazdasági életet érintő kérdésekkel kapcsolatban. Valcovici professzor közölte, hogy tárgyalásokat folytatott Mitita Constantinescu pénzügyminiszterrel, aki a legmesszebbmenő gondoskodást és megértést tanúsította a kereskedők tényleges szükségletei iránt. Constantinescu miniszter különösen a kereskedelemre nehezedő közterhek ügyében tett fontos ígéretet. Többek között kijelentette, hogy rövidesen átszervezi az egész adókövetési és behajtási gépezetet és gondoskodik arról, hogy a kincstár embere minden tekintetben kifogástalan és civilizált formák között érintkezzen az iparosokkal, amivel a kincstár is az adófizető között viszony természetesen és nem kellemetlen kapcsolatát reméli kifejleszteni. A pénzügyminiszter továbbá azt a bejelentést is tette, hogy a legrövidebb időn belül meg fogja valósítani az adózás racionálisabb kivételét és általában minden köztehernél észszerűbb politika következik. Ez nehéz feladat ugyan — ismerte be maga a pénzügyminiszter —, de mégis meg fogja valósítani.

A pénzügyminiszter ezenkívül arra is ígéretet tett, hogy rövidesen új spekulatortörvényt készít, amely megvédelmezi majd a tisztességes kereskedelmet, ugyanakkor pedig ténylegesen üldözni fogja az igazi árdragítókat.

A villanyárak emelése ellen foglalt állást a községi üzemek legfőbb tanácsa

Speciális bizottság fogja tanulmányozni a villamos üzemeknek szükséges üzemi anyagok árának kérdését

A Romániai Villamosenergiatermelők és Elosztók Országos Szövetsége (Asociația Generală a Producătorilor și Distribuitorilor de Energie Electrică din România) memorandummal fordult a községi üzemek legfőbb tanácsához a villanyárak emelése érdekében. Memorandumában a Szövetség rámutat arra, hogy a tüzelőanyagok és a szerelési anyagok újabb drágulása folytán a villamosüzemek képtelenek a jelenlegi árak mellett áramot szolgáltatni. A Szövetség tehát vagy a villanyárak emelésének engedélyezését, vagy pedig olyan intézkedések megtételét kéri, amelyek csökkentik a tüzelőanyagok árát.

A községi üzemek legfőbb tanácsa a napokban foglalkozott a memorandummal és állást foglalt a villanyárak emelése ellen, ugyanakkor azonban szükségesnek mondotta ki, hogy a villamosüzemek számára speciális tüzelőanyagárakat állapítsanak meg a termelő vállalatok. A községi üzemek legfőbb tanácsa ebből a célból a nemzetgazdasági minisztérium, a belügyminisztérium és a pénzügyminisztérium delegátusaiból álló speciális bizottság kiküldését javasolta, amelynek feladata lesz, hogy tanulmányozza a villanyüzemi tüzelőanyagok kedvezményes árának kérdését.

MIKOR ÉRVÉNYES A LEJÁRT VASÚTI BÉRLET?

A vasút vezérigazgatósága legutóbbi rendeletet adott ki, amely szerint az olyan vasúti bérlet tulajdonosa, akinek bérlete már 24 órával lejárt és mégis a vasúton van, még ha a vasút kéri is, köteles a legközelebbi állomáson vasúti jegyet váltani arra a vonatra, amelynek menetrendszerűen 24 órán belül el kell indulnia. Ha azonban valamely baleset folytán a vasúti közlekedés megakad, joga van a bérlet tulajdonosának minden ráfizetés nélkül kerülő úton rendeltetési helyére utazni, amennyiben a menetrendszerűen 24 órával az utazás célját 24 órán belül elérhette volna.

Az UGIR központi tanácsának megalakulása

A Romániai Gyáriparosok Szövetsége (UGIR) ezévi rendes közgyűlését vasárnap tartotta meg Bucurestiben Chr. Penescu-Kertsch, volt államtitkár elnöke alatt, amelyen nagyszámú vettek részt a romániai gyáriparosok. A napirend letárgyalása után sor került a tisztikari választásokra, amely alkalmával az erdélyi és banati gyáriparosok közül a következők kerültek be az Ugir vezetőségébe: A központi tanács tagjai lettek:

Temesvárról: Aht Tivadar, Baltescu Ion dr., Ing. Besa, Lendvai Jenő és Tolnai János dr. Aradról: Mateescu Stefan mérnök, Comsa

Emanuel. Zsombolyáról: Calinic Stefan. Lugosról: Braneanu Oscar, továbbá Dimant Izsó, Besa Eugen, Böszörményi Sándor dr., Icob Adrian dr. és Vajda István Kolozsvár, Weiser Artur dr. Nagybánya, Lázár Simon Torda és Szirmai László dr. Nagyvárad. A kooptálások révén még a következő erdélyi és bánági nagyiparosok kerültek be az UGIR országos képviselői szervébe: Bozsák Ferenc Attilio Fossati, Glück I. dr., Lindner János dr. és Prochaska Ede Temesvárról, Rácz Sándor dr., Ing. D. Serbanescu Aradról, Slader Albert mérnök Lugosról.

Exportérdekeink veszélyeztetése nélkül nem lehet a tranzitforgalmat emelni

A GFR csak a külföldi verseny tekintetbe vételével változtatja meg az egyes áruk tranzitfuvarját

Az Argus legutóbbi száma részletesen foglalkozik a romániai tranzitforgalom nehézségeivel. A cikk megállapítja, hogy dacára annak, hogy Románia a Kelet felé irányuló forgalom legtermészetesebb átmenő országa

a tranzitforgalom a CFR vonalán mindössze 24 ezer tonna árát tesz ki.

Számításba kell venni, hogy a dunai hajózás olcsóságával a vasut nem bírja a versenyt. A folyami hajózás tranzitforgalma kb. kétszáz ezer tonna és ugyanily mennyiség esik a tengeri tranzitra, tehát olyan árúra, amely tengeri kikötőbe érkezve román gőzhajózási társaság által szállítatik, vagy ha keleti exportról van szó, román gőzös által hajóztatik a kikötőbe.

Nemzetközi kiállítást terveznek Bucurestiben

A nemzetgazdasági minisztérium román mérnökökből álló társaságtól ajánlatot kapott Bucurestiben nemzetközi kiállítás megrendezésére. Az ajánlattevő társaságnak angol-amerikai tőke áll rendelkezésére. A nemzetgazdasági miniszter tanulmányozás tárgyává tette az ajánlatot.

Az eredmény tehát a folyami hajózás szempontjából is mérsékelt, de ennek oka a külföldi társaság jó felszereltsége és az, hogy a hajórakományt legtöbbször a származási ország hajóján továbbítják. E tekintetben tehát nem sok a tennivaló. A vasut tranzitforgalmának emelése a szokásos engedmények útján lehetséges: fuvardíj leszállítás, a mellékidők csökkentése, mentesítés a beraktározási költségek alól stb.

A tarifapolitika azonban mindig függvénye az általános exportpolitikának.

Amikor az árucikkek tekintélyes részében a szomszédos államok a Keleten erősen versenyeznek a romániai származású árukkal, akkor a tranzit olcsóbbítása a külföldi áruk elhelyezését könnyítene meg, tehát

exportérdekeinket veszélyeztetné.

A tarifapolitika csak egyik eszköze annak, hogy az ország minél jobban helyezze el áruját és a mindennáron való tranzit kedvezmény ezt az elvet sérti. A CFR a jövőben csak a külföldi piac alapos ismerete után és csakis bizonyos áru kategóriákra, adhat tranzitkedvezményt még akkor is, ha ezen eljárás mellett az átmenő forgalom emelkedése nem állana be.

A TARSADALOMBIZTOSÍTÓ FELVILAGOSÍTÓ RENDELKEZÉSE

Ha valamely munkást tisztviselővé minősítenek és fizetése meghaladja a 8000 leit, úgy a Központi Munkásbiztosító felvilágosítása szerint nem esik kötelező biztosítás alá, akkor sem, ha azelőtt egy évnél hosszabb ideig volt biztosított tag. Ha azonban a munkás fizetése meghaladja a 8000 leit és legalább egy évig azelőtt biztosított tag volt, a kötelező biztosítás továbbra fennáll.

AZ ÜZLETI KÖNYVEKET AZ ÜZLETBEN KELL TARTANI

A nagyváradai pénzügyigazgatóság repülőbélyeg, bélyeg és az összes üzleti adókat ellenőrző osztálya felhívja a nagyváradai kereskedőket, hogy a közeli napokban megkezdik az üzleti könyvek hivatali ellenőrzését. Miután igen sok kereskedő nem az üzletben, hanem lakásán végzett a könyvelést, a pénzügyigazgatóság minden érdekeltet figyelmeztet, hogy a könyveket tartsa állandóan az üzletben, az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők munkájának zavartalan-sága érdekében, különben bírságolási jegyzőkönyvet vesznek fel a pénzügyi közegek. — Itt említjük meg, hogy rövidesen megkezdik az összes bérleti szerződések felülvizsgálását is. Ezeknek a szerződéseknek is állandóan kéznél kell lenni.

A DÉVAI SZABÓCÉH VEZETŐI A MUNKAÜGYI FELÜGYELŐ ELŐTT

A nemrégiben megalakult dévai szabócéh vezetői: Chinda Miklós elnök, Dubovszky Pál alnök és Kozák Lajos titkár, a napokban megjelentek Sassu F. Gheorghe munkaügyi alfelügyelő előtt és bejelentették a szabócéh dévai osztályának a megalakulását, egyúttal kérték a felügyelő támogatását a céh megszervezésére. Sassu felügyelő a küldöttséget szívesen fogadta, rámutatott a céh nagy jelentőségére, kiemelve, hogy a szabócéh az első a céhosztályok között, amely vele, mint az első hatósági fórummal, a kapcsolatot felvette. A küldöttségnek arra a kérésére, amelyben a régi ipartestületi nagyteremnek a használatát kérték, kijelentette, adjanak be eziránt kérvényt s ő a maga részéről pártolól fogja a munkaügyi miniszterhez felterjeszteni.

ÜNNEPELYESEN FELAVATTAK A BANLOC AUTÓABRONCS-GYÁRAT

Floresti községben, az ókirályi Balcofu állomástól nem messze, avatták fel ünnepélyesen a Banloc nevű autóabroncsgyárat. A felavatáson a kormány képviselői is megjelentek. A Banloc a világhírű amerikai Goodrich autóabroncsgyár segítségével létesült. Vardala igazgató beszédében kifejtette, hogy az autóabroncs nem fényűzési cikk. Az autó és alkatrészei minden ország gazdasági életében és nemzetvédelmében is nagyon fontos szerepet tölt be. Romániának csak 30.000 autója van, de eddig a gumiabroncs- és légtömítőszükségletet a külföldről kellett beszerezni. A Banloc napi nyolc órai munka mellett 200 autóabroncsot fog készíteni. Ez az ország szükséglete 70—75 százaléka felel meg. Bujoiu kereskedelmi miniszter, továbbá Argetoianu Constantin, a Banloc igazgatóságának tagja is beszédet tartottak az új gyár fontosságáról.

— NEM ESIK BÜNTETÉS ALÁ AZ ÜZEMI MUNKARENDE KIFÜGGESZTÉSÉNEK ELMULASZTÁSA. Egy iparvállalatot huszezer lei pénzbírsággal sújtott a munkaügyi felügyelőség arra hivatkozva, hogy a munkarend nem volt kifüggesztve a gyár helyiségeiben. A bírság ellen a vállalat a munkabírsághoz, majd a törvényszékhez fellebbezett, azonban mindkét fokozat elutasította. Fel-folyamodás révén most foglalkoztatottákkal a kolozsvári tábla büntető tanácsa, amely a kihágás: jegyzőkönyvet a következő indoklás alapján megsemmisítette: A munkaidő tartalmáról szóló törvény 58. szakasza kötelezi ugyan vállalatokat a munkarend kifüggesztésére, azonban ennek elmulasztása esetén semmiféle szankciót nem ír elő. A törvény végrehajtási utasítása már bünteti ezt a mulasztást, azonban, minthogy rendelettel szankciót életbeléptetni nem lehet, a végrehajtási utasítás ebben a vonatkozásban nem alkalmazható.

Nyersanyagnehézséggel küzdenek a bánági bőrgyárak

A bánági bőripar egyre fokozódó nyersanyag nehézséggel küzd. A rendkívüli arányú előállatkivitel következtében ugyanis a bőrgyárak nyersbőr-importra szorulnak. A gyárak ma már olyan termelőképeséget értek el, hogy teljes kapacitásuk esetén a nyersbőrök ötven százalékát külföldről kellene importálniuk. Ezzel kapcsolatban a gyárak részéről rámutatnak arra, hogy az állam is jelentősen károsodik az előállott helyzet következtében. Az előállatkivitel ugyanis kizárólag gyengébb valutájú államok felé, Olasz- és Németország irányában bonyolódik le, ugyanakkor a nyersbőrbehozatalnál os valutájú államokra vagyunk utalva, mint Hollandia, Franciaország, Belgium. A nemzetgazdaság elsődleges érdeke a kívánja, hogy a jövőben az ország élőállat helyett húst exportáljon egyre nagyobb mennyiségben. A határon vágóhidakat kell felállítani, újabb konzervgyárak létesítése is szükséges. Ilyen módon az állati bőrök nagy része az országban maradna és a fejlett bőripar rendelkezésére állana. Súlyosítja a bőripar nyersanyagnehézségét a hadseregszállítóknak adott monopólium a 16 kilónál súlyosabb bőr darabok összevásárlására és könnyen lehetséges, hogy ezt a koncessziót még jobban kiterjesztik. Ami a nyersbőrimportot illeti, a bánági gyárak csak nehezen jutnak megfelelő importkvetők birtokába és nem ritkán másodkézből fedezik szükségleteiket. Egyes bánági bőrgyártmányok iránt egyébként egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg az ókirály-

sgabeli piacok részéről is. A bőripar termelési menete egyébként az idénynek megfelelő, a gyárak bizalommal tekintenek az őszi idény elé. Bőráruk a következők: borjúbőr 60—64 lei, boxbőr 60—62 lei, sport (bizon) bőr 50—52 lei, könnyű bőr 48—54 lei kilója.

A szeszmonopol vezérigazgatója Aradmegyében tanulmányozza a pálinka-termelést

Ma Aradra érkezett Badea Gheorghe bucurestii monopol vezérigazgató, aki még a délelőtti folyamán Cilibia Vasile pénzügyigazgató és Mera Terentin aradmegyei szeszmonopoli elosztó társaságában megyei körútra indult. A monopol vezérigazgató a szilvatermő vidéket járja be, mert a helyszínen akarja tanulmányozni a pálinka termelés nagyobb arányú kiaknázását. Az idén Aradmegyében szokatlanul nagy a szilvatermés és a szeszmonopol vezérigazgatóságának az a szándéka, hogy ezt úgy a termelők, mint az állam részére a legracionálisabban hasznosíthassa. Badea Gheorghe valószínűleg már holnap visszautazik a fővárosba.

— DRÁGULT A NÖVÉNYI OLAJ. A növényolajgyárak kartellje már régebben azt a kérést terjesztette elő, hogy engedje meg a legfelsőbb kartelltanács az olajárak emelését. A kéréshez a tanács most hozzájárult és ennek megfelelően a növényi olajárakat kilonként 6 lejrel drágítják.

Ipari szabadság

A központi ipari bizottság a napokban szé-
res keretek között foglalkozott az ipari befekte-
tések kérdésével és szinte valamennyi gyári ipar-
ág tekintetében konjunktúra-vizsgálatot tartott.
Megállapították azokat a területeket, amelyek
túlermelés folyik és rámutattak — különösen a
textilipar egyes ágaira, amelyeket nem karoltak
kellően fel. A bizottság három irányban hozott
határozatot: 1. nem ad kedvező alapítási véte-
ményt a szesz, papír, szeg, vaslemez, olajfinomí-
tás, sodrony, üveg, cement, szappan és malom-
iparra nézve, 2. bizonyos egyéb iparágban a
vámkedvezmények megszüntetését javasolja, 3.
a jövőbeni tőkeberuházásokat azon cikkek gyár-
tásához irányítja, amelyekben ma túlnyomó az
import.

Fejlődésben lévő ipari átlamban, vagyis ott,
ahol úgy szólván a nagyipar minden része neve-
lés alatt áll, feltétlen szükség van a központi irá-
nyítás, de ennek olyan kormányvintézkedésekben
kell megnyilvánulnia, amelyek önműködően
maguk után vonják a termelés bizonyos ágá-
nak emelkedését. A vámtarifa, a kedvezmények
politikája mindig arra volt beállítva, hogy a ki-
vánt ponton elérhető legyen a fejlődés. Ez az
automatikusan működő gazdasági gépezet vég-
zi a kiegyenlítő munkát anélkül, hogy az ipar-
üzési jog korlátozást szenvedne. A gazdasági
életnek — még rendellenes időkben is és annál
inkább most, — amúgy is megvan a paralizáló
ereje, amelynek segítségével a gazdasági test-
vére: a pénz, a tőke bizonyos rendszerességgel
helyeződik el a szervezet különböző részében.
Szerintünk hagyni kell ezt a törvényszerűséget
érvényesülni és a külső befolyásokat csak igen
méréskelten szabad érvényesíteni. Az ipari élet
helyes fejlődése nem tűri a hivatáságokat és a
szociális igazságot is a monopóliumok lehető csök-
kentését kívánja. Azért, mert valamely ipari cikk
a belső szükséglet ellátására megfelelő mennyi-
ségben termeltek, még nem szabad annak fejlő-
dését beféjeztetnek venni és a versenyzemek
keletkezését megakadályozni. A gazdasági élet
törvényszerűsége az, hogy amit nem feleltesz-
nek, az visszafejlődik és nehéz megállítani, hogy
az ipari bizottság által védeni kívánt iparágakat
rajon nemcsak mennyiségi, hanem minőségi te-
kintetben is csúcsteljesítményt mutathassék fel.

A bizottságban felvetődött érvek közül ki-
ragadunk egyet: bizonyos ipari üzemek — úgy-
mond — csak a meglévő kartellek ellenére ala-
kulnak és miután egy bizonyos ideig kartellen
kívül működnek, megszűnnek, mert a kartell ál-
tal felvásároltatnak, vagy üzemen kívül helvez-
ve, részesednek a kartell jövedelméből. A szá-
dék tehát nem irányul komoly iparüzésre, ha-
nem a kartellek kihasználására. Kétségen kívül
léteznek ilyen ipari portyák, de ha ezek meg-
szűnéséért a kartellek áldozni képesek, akkor az
olyan nyereségtöbbletből kerül ki, amely a fo-
gyasztó zsebébe nyomja. Ilyen szörványos jelen-
ség nem alkalmas indok az ipari szabadság kor-
látozására, hanem a hibát a kartelleknél kell
keresni.

Egyedül a szabad iparjog az, amely a fo-
gyasztó érdekeinek megfelel, mert a verseny
mechanizmusa védi meg a fogyasztót a kihaszná-
lástól. Minden gazdasági korlátozás drágulást
és a szabad verseny egészleges átalakulását
eredményezi. A tőke elhelyezésének irányítása
pedig alig járhat pozitív eredménnyel. A nagy-
tőke tisztában van a kockázattal, sőt sokszor
vonzódik a kockázatos terepek felé, amelyek-
re a föld alatt is szivódik, ha nyíltan nem kö-
zelítheti meg. A tőke öntudata mindig vissza-
utasítja az irányítást és tanácsot és saját szí-
matja szerint vándorol a gazdasági élet korpu-
szában. Lehet bizonyos befolyásokat rövidebb-
hosszabb ideig érvényesíteni, de az a magántőke
kiváltságaihoz, a verseny kiküszöböléséhez ve-
zet és jóvátelet vért: ismét csak a gazdasági
szabadság elvéhez kell folyamodni. Ezt a tapasztá-
latot az utolsó negyedszáz év alatt már több-
ször megszereztük.

ÉLETVESZÉLYES FENYEGETÉS.

Móricza és Samuka az udvaron játszadoznak és
hirtelen összevesznek. Móricza macerálni kezdi Sa-
mukát, mire Samuka így szól:

— Ha sokat jár még a szád, szólok a papának,
az felmegy a padlásra, lehozza a puskáját és úgy
nyakorvág, hogy attól koldulsz.

IGY IS JO.

Mazsoláné így szól szüvevényes sportbarát
férjéhez:

— Adolf, ezentúl vasárnap délután nem me-
gyünk a futballmeccsre, majd otthon fogsz pofon-
okat kapni!

A vállalkozói adót csak a vállalt munka elvégzése után hajtják be

A költségvetési év végéig azonban be kell fizetni az adót. Az államnak biztosí-
tási végrehajtásra van joga és letilthatja az adóösszeget

A legújabb adótörvény egészen új rendszert
vezetett be a vállalkozói szerződésekből származó
jövedelmek megadóztatása tekintetében. Az 1939
április 1-én életbelépett módosítás ugyanis úgy
intézkedik, hogy köz- és magánvállalkozók minden
egy-egy vállalkozói szerződésből származó jövedelmek
után külön-külön kereskedelmi adóval terhelődnek
meg.

Tekintette azonban arra, hogy az ilyen köz-
vagy magánvállalkozási jövedelmek a valóságban
csak akkor következnek be, amikor a vállalkozó a
szerződésben meghatározott vállalati összegeket
megkapja, másrészt pedig az ilyen vállalkozások
nagy része különböző közintézmények számára még
folyamatban van és a vállalkozások végrehajtása
közérdek, a pénzügyminiszter legutóbbi rendeleté-
ben a vállalkozókkal szemben az adó behajtása te-
kintetében különleges szabályokat állított fel. El-
vileg a vállalkozási szerződésekből származó jövedel-
mek utáni adót csak akkor lehet behajtani vagy
végrehajtani, ha a vállalkozó a szerződésben előírt
munkát után a vállalati összeget egészen vagy
részben felvette. Az adókievítés és adóbehajtó szer-
vek tehát a köz- és magánvállalkozók ellen az em-
lített adó behajtása ügyében csak akkor tehetnek
intézkedéseket, amikor a vállalkozó a vállalati ösz-
szeget felvette.

Az adókat tehát a vállalati munka kifizetése al-
kalmával kell behajtani. Az adófizetésnek ezt az
előnyét azonban a vállalkozó csupán a költségvetési
év végéig élvezheti. Ha tehát az esedékes adót a
költségvetési év végéig a vállalkozó azért nem fizet-
te be, mert a vállalt munka összegét, vagy annak
egy részét nem vette fel, az adóbehajtó köz-
mek mégis megtehetik ellene a törvényben előírt összes
behajtási intézkedéseket. Kivételesen azonban a
közintézményekkel kötött vállalati szerződésekből
származó jövedelmek után adónál, amikor az adós
vállalkozó számára nem nyílik lehetőség a fizetésre,
mert a közintézmény a költségvetési év végéig nem
folyósította a vállalati összeget vagy annak egy ré-
szét, az adós kérelmére esetről esetre jelentést kell
tenni a pénzügyminiszterhez, aki dönteni fog, hogy
az adóbehajtásra vonatkozóan a vállalkozónak a
kifizetéseknek arányában halasztást adjon.

A vállalkozók számára biztosított azon előny,
hogy az adó csak a vállalati összeg kézhezvételének
arányában fizethetik be, nem veszélyeztetheti a kincs-
tár érdekeit, mert ennek elkerülése céljából az adót
behajtó szervek már az adótartozás keletkezésé-
nek idején kötelesek a következő intézkedések meg-
tételére:

a) Le kell titáni az adó összegét úgy, ahogy az
a költségvetési évben meg lett állapítva, a vállalati
szerződésben szereplő megrendelőnél, akár közintéz-
ményekről, akár magánszemélyekről van szó. Ennek
a letiltásnak kielégítési végrehajtási hatálya van.

b) Biztosítási végrehajtás útján le kell tiltani
a megrendelőnél azokat az adókat is, amelyek
az illető költségvetési évben még nincsenek vég-
legesen megállapítva, a vállalkozási szerződés vég-
rehajtására kitűzött időn belül és olyan összegben
amely megfelel a valószínűleg kivetendő adónak.

c) Ha a vállalkozói szerződés szerint a meg-
rendelő, tehát a vállalati összeg adása közintéz-
mény, fel kell hívni formálisan ennek a figyelmét
azokra a kötelezettségekre, amelyek az intézményt
a közadók behajtásáról szóló törvény 143. artiku-
lusa értelmében terhelik.

*Az az előny, hogy a vállalkozó az adót csak a
vállalati összeg kézhezvételének idején tartoz-
zik befizetni, csakis azokra az adókra vonatko-
zik, amelyeket az 1939 április 1-én életbelépett
adótörvényt módosítás szabályai szerint vetettek
ki.*

Ez annyit jelent, hogy kizárólag a speciális vállal-
kozási adó befizetésére nézve élvezi a vállalkozó azt
a kedvezményt, hogy csak akkor tartozik adót fizet-
ni, amikor jövedelmét realizálja.

Minden más adóra vonatkozólag, valamint olyan
esetekben, ha a vállalati összeget a vállalkozó már
előzőleg felvette anélkül, hogy az adót kifizette
volna, vagy ha a vállalati jövedelmet nem vehette
volna fel a költségvetési év végéig, az adóbehajtó
köz- és magánvállalkozók az adóbehajtási tör-
vényben meghatározott szabályok szerint eszközöl-
ik és e célból felhasználhatják mindazokat a végrehaj-
tási eszközöket, amelyeket a törvény előír.

Mindenestre figyelembe kell venni azonban
azt, ha valamely vállalkozási szerződést közhatóság-
gal kötötte meg a vállalkozó, hogy az alkalmazandó
végrehajtási eszközök semmiesetre se akadályozzák
meg a vállalati szerződés végrehajtását.

Női KALAP ujdonságok

nagy választékban:

GIZI KALAPSZALON

ARAD, Horia-ucca 2.

Nyersanyagsegélyt kapnak a textilgyárak

Százezer font értékű gypju kerül felosztásra kedvező feltételek mellett

A most folyó évnegyvedben a kontingentálási
hivatal lényegesen lecsökkentette a pamut és gypju-
kontingenseket és ez érezhető hiányt jelent a tex-
tilgyárak nyersanyagellátásában. A legutóbbi An-
gliával kötött gazdasági egyezmény nemléte eny-
híti ezt a helyzetet, mivel százezer fontsterling hi-
telt nyújt Anglia a textilnyersanyagok beszerzésé-
re. Ezen összegnek megfelelő gypju és gypvat
a termelési kapacitás arányában mint nyersanyag se-

gély kerül a belföldi textilüzemek között felosztás-
ra. Az import még ebben a negyedben történik és
annak speciális jellegéből folyik, hogy a jövő ne-
gyvedben nem fog ismétlődni.

A textilüzemek bankigazgatóság ellenében megkapják
a behozatali engedélyt, a vételárát pedig az áru
belföldre érkezésétől számított egy hónapra tartoz-
nak lefizetni, illetve átutalni. Az egyezmény pa-
rafalása után megkezdődik a kvóta megállapítása.

Románia részben ipari nyersanyagokat vásárol az angol kölcsön segítségével

Elénken foglalkoznak az angol lapok a „baráti kölcsön” kihatásával

Londonból jelentik: Valamennyi angol lap
foglalkozik azzal a kölcsönmegállapodással, amit
az angol kormány kötött Romániával s amelynek
értelmében Románia 5 millió 500 ezer font
sterling kölcsönt kap. Ezzel a megállapodással
párhuzamos az angol kormánynak Görögország-

gal kötött megállapodása. Görögország 2 mil-
lió font sterling kölcsönt kapott.

A Times ezeket a kölcsönösségeket „bará-
ti kölcsön”-nek nevezi.

A Daily Telegraph a Romániának nyújtott köl-
csönről írva megállapítja, hogy az nagy mérték-
ben előnyére válik az ország gazdasági életének,

mert nagyobb lehetőséget biztosít az áru-
csereforgalomban Románia számára.

A Financial News és a Financial Times közli,
hogy a megállapodás értelmében Románia na-
gyobb mennyiségű pamutot és lent vásárol
Angliától, valamint más ipari nyersanyagokat
és maga ez a körülmény megkönnyíti a két ország
kereskedelmi forgalmát.

A legmodernebb szólé-plisszé

különböző mintákban, u. m. fekvő-, álló- és
legyező-plisszé, álló és gömbölyű guvré minden
méretben a legszebb kivitelben. TÓTH ERZSI,
Eminescu ucca 15 szám.

A Bánság gyáriparának helyzetéről számol be a gyárosok szövetségének közgyűlése

A Bánsági Gyárosok Szövetsége tegnap délelőtt a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében tartotta Baltescu Ioan dr. elnöke alatt évi rendes közgyűlést. Baltescu Ioan megnyitó beszédében utalt arra, hogy a szövetség húsz évi működése alatt sokszor nehéz órákat élt át, de

a tagok között fennálló összhang mindenkör átszűrte a nehézségeket.

Azután hódolattal szökött öfésége, II. Carol királyról, akinek uralkodói bölcsessége megadta az országnak a nyugalom az építő munkához. A hódolat kifejezésére a közgyűlés táviratot intézett az uralkodóhoz. Baltescu Ioan utalt arra, hogy a bánsági gyárosok tetteikkel is kifejezésre juttatták az uralkodó iránti hűségüket és példát nyújtottak a kötelességteljesítésből azzal, hogy

a nemzetvédelmi alap javára tekintélyes összegeket adományoztak.

Kegyeletes szavakkal emlékezett meg Maria királyné és Miron Cristea pártisrka haláláról, továbbá a gyárosok szövetsége az elmúlt évben elhunyt tagjairól. A kegyeletos megemlékezést a közgyűlés résztvevői állva hallgatták meg.

Ezután a közgyűlés tudomásul vette a vezetőség évi jelentését, amely első részében az ország gazdasági életének alakulásáról számolt be, majd a bánsági ipar helyzetét ismertette. Jelentősebb üzem bővítés az elmúlt évben nem történt és jelentékenyebb gyárüzemek alapításáról sem lehet beszámolni. Ipari téren pedig még sokat lehetne tenni. A Bánsági Gyárosok Szövetségének munkája az elmúlt évben is a gyárosok érdekeinek védelmére szolgált. Tanácsokkal és felvilágosításokkal segítette a tagok segítségére, ezenkívül

a gyárosok érdekeinek védelmében számos javaslatot és emlékiratot terjesztett az illetékes tényezők felé.

leggyakrabban a legteljesebb sikerrel. A gyárosok szövetségét az elmúlt évben nemcsak a külkereskedelem, hanem az adók és illetékek, a munkásság szociális helyzetével kapcsolatos ügyek, az ipari szervezés és az ipari munkára való előkészítés, valamint az iparcikkek szállításának ügye is foglalkoztatta. Azokban az ügyekben, amelyek nem voltak helyi jellegűek, a bánsági gyárosok szövetsége a Romániai Gyárosok Országos Szövetségén — az UGIR-on — keresztül tett előterjesztéseket. A sikeres elintézésükért és a jó eredmények eléréséért elismerést illeti a Romániai Gyárosok Szövetségét, amely mindenkör

kellő eréllyel és határozottsággal járt el a gyárosokat érdeklő kérdésekben.

A jelentés végül felhívta a tagok figyelmét arra, hogy mindenkor pontosan tanulmányozzák a szövetség által adott felvilágosításokat.

Lindner Jenő dr. előterjesztette erre az évi zárszámadást és az új költségvetést, Lendvai Jenő igazgató pedig az ellenőrző bizottság jelentését olvasta fel.

A közgyűlés a jelentéseket elfogadta és a vezetőségnek megadta a felmentvényt. A közgyűlés elfogadta azt a javaslatot is, amely szerint a tagdíjakat ez év január elsejétől kezdve húsz százalékkal emelik. Azután még kiegészítések a végrehajtó bizottságot, amelynek új tagjai Besa Cornel mérnök, Ionescu Aurel és Stan Tudor mérnök lettek.

Baltescu Ioan elnök végül köszönetet mondott a közgyűlésen megjelenő Giurcaneanu Eduard kereskedelmi és iparkamarai elnöknek azért a támogatásért,

amelyben a kamara a gyárosokat részesítette és kérte, hogy továbbra is támogassa őket.

Giurcaneanu Eduard kamarai elnök meleg szavakkal válaszolt és köszönetét fejezte ki, majd biztosította a közgyűlést arról, hogy a kereskedelmi és iparkamara mindig igyekszik összegyeztetni a kereskedelem és ipar érdekeit az állam magasabb érdekeivel. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az alkalmazott helyzete betegsége esetén

A legutóbbi időben igen sok vita merült fel abban a tekintetben, hogy jogában áll-e a munkaadónak felmondani olyankor, amikor az alkalmazott hosszabb idő óta beteg és képtelen ellátni szolgálatát vagy hivatalát? A munkaszerződésről szóló 1929 április 5-iki törvény 88. paragrafusa a következőképpen intézkedik:

A munkavállalónak a munkásbiztosító pénztár orvosa által megállapított betegségből vagy balesetből származó munkaképtelensége a munkaszerződés teljesítését felfüggeszti. A munkaképtelenség első 30 napjára a munkavállaló megtartja jogát a munkaszerződésben kikötött díjazáshoz. Ha a munkaképtelenség egy hónapot túlhalad, a munkáltató a munkaszerződést a felmondási idő betartása mellett megszüntetnek tekintheti. A munkáltató jogosított a munkabérből azon összeget visszatartani, amely a munkavállalót a biztosítási törvény értelmében a megfelelő időre esetleg megilleti.

Ez a paragrafus az ugynevezett kereskedelmi tisztviselőkre, tehát a részben szellemi munkát is végző alkalmazottakra (kereskedősegédekre) is vonatkozik. A nem kereskedelmi tisztviselők jogait pedig a törvény 60. §-ának utolsó bekezdése a következőképpen szabályozza: A legalább hat hét óta ugyanazon vállalatnál dolgozó munkavállalónak a szolgálatától való távolléte, erőhatalom, mint például betegség, hadgyakorlatra (concentrációra) behívás, baleset következtében, jogot ad a munkavállalónak a távollét első hét napjára eső teljes fizetésre. A koncentrációra vonatkozó részt az áprilisban megjelent rendelet törvény módosította.

Ehhez a szakaszhoz a végrehajtási utasítás 72. §-a magyarázatként hozzáfűzi, hogy a munkás a betegséget és balesetet a munkásbiztosító pénztár orvosa, vagy ennek hiányában tisztiorvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Az orvosok kötelesek a bizonyítványt ingyen kiállítani.

A munkabéreknek a távollét első hét napjára eső teljes kifizetése úgy értendő, hogy a munkavállaló csak akkor kapja a teljes fizetést, ha a betegség miatt legalább hét napig volt távol.

Ha azonban a munkás más intézettől vagy alaptól segélyt kap, (tehát a munkásbiztosítótól is) akkor a munkaadó csak a kapott segély (s a hét napi távollét idejére járó összeg közötti különbözetet tartozik megfizetni).

Ezeket a szabályokat összefoglalva megállapíthatjuk, hogy abban az esetben, ha az alkalmazott, ki nem tisztviselő, betegsége miatt hét napnál tovább távol volt a szolgálatától, igényelheti a munk

ORVOSNÁL.

— Lányom, állj egyenesen, hadd lássa a doktor úr, hogy milyen görbe vagy.

Bata Kanadába telepíti üzemét egy részét

Londonból jelentik: A Times értesülése szerint a kanadai kormány engedélyt adott Bata cseh cipőgyárosnak, hogy Kanadában gyárat létesítsen. Az eddigi tervek szerint Ontarióban építik fel az új Bata gyárat és körülötte a Zlini gyárváros pontos mását. A kanadai kormány 250 cseh építési szakértőnek és mérnöknek adott engedélyt a beutazásra, akik egy éven belül felépítik a Bata-gyárat. A Times szerint Bata már is jelentős rendeléseket kapott különböző európai államoktól hadsereg szállításokra. Itt írjuk meg, hogy Bata Szerajevó mellett is épít egy gyárat, amelyhez már megadta hozzájárulását a jugoszláv kormány. Ennek a gyárvárosnak a csehországi Zlin város után Új-Zlin lesz a neve.

kaadól a betegség első hét napjára fizetését, illetve, ha munkásbiztosító pénztártól táppénzt kap, akkor a pénztár és a munkaadótól járó fizetés közötti különbözetet. Ugyanez a szabály áll a kereskedelmi tisztviselőkre is, azzal a különbséggel, hogy a határidő nem hét nap, hanem harminc nap.

Ha azonban akár a munkás, akár a tisztviselő, az említett időpontokon túl is képtelen szolgálatot teljesíteni, akkor a munkaadónak jogában áll az illető kategóriára nézve megfelelő felmondási időre, a formalitások betartása mellett az alkalmazási szerződést felmondani. Más szóval a tartós betegség felmondási oknak tekintendő. Ha azonban az alkalmazottnak a munkaadó nem mond "el és az felgyógyulás után újból szolgálatba lép, akkor a szolgálati időtartamának megállapításánál nem azt az időt kell számításba venni, amikor az alkalmazott újból elfoglalta a helyét, hanem a kezdeti időt, vagyis, amikor először a szolgálatba lépett. Ennek azért van fontossága, mert ismeretes, hogy a szabadságidő és felmondási idő kiszámításának alapjául a szolgálatban eltöltött időt kell alapul venni. A betegség tehát csak megszakítja a szolgálati szerződést és nem szünteti meg.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunită cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Francisc dr. Kálmán Ferenc 1026. Alexandru Harcsás Sándor 1027. Vád. lui Iota Cizmas Jacáné 1028.

In Grupa II. Csoportban: Sot. lui Csóká Jánosné 1079. Vád. lui Pavel Dălea Pálné 1080 sorszámig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormântare a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1123 Horváth Károly, 1124 özv. Pálkás Lajosné, 1125 Tulhász Pál, 1126 Krebsz Józsefné, 1127 özv. Szepessy Istvánné.

In Grupa B. Csoportban: 1080 Lovas Istvánné, 1081 Didák István, 1082 özv. Hegedűs Péterné.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD

Szigoruan ellenőrzik a személyzeti adó befizetését

A pénzügyigazgatóság személyzeti adó osztálya felszólítja az érdekelteket, hogy legkésőbb öt napon belül feltétlenül egyenlítsék ki a hátralékos személyzeti adóösszeget, mivel a pénz-

GRÜNWALD Testvérek

Oradea

üzleti görredőny és esslingeni ablakredőnygyár. Képvisele: WELBER VILMOS, ARAD, Baritun ucca 17. — Telefon: 2738. (Curila)

ügyminisztérium a legszigorúbb rendeletet adta ki az adó behajtására. Az adóellenőrök a helyszínen fognak ellenőrzést gyakorolni és ahol megállapítást nyer, hogy az illető cég hátralékban van a személyzeti adóval, ott az adó összegének négyszeresével fogják büntetni a kihágókat. Különben a pénzügyminisztérium a hó végére tanácskozássra hívta Buurestibe a kerületi pénzügyi vezérfelügyelőket, amely alkalommal be kell számolniuk a személyzeti adó behajtása tekintetében hozott intézkedésekről és azok eredményeiről.